

DE KORHAAAN

Jaargang 36, Nummer 4 - September 2002

IN DIT NUMMER:

Oeverzwaluwen laten zich niet kennen

Vreemde vogels

Uit de veren: de SG Avifauna presenteert zich

Inhoud

Oeverzwaluwen laten zich niet kennen	70
30 oktober 2002: Reünie Polen en informatieavond Oostenrijk	74
Krassen van een Gooise kijker	75
Vreemde Vogels	76
Een droevig verhaal	77
Hulp gevraagd bij bescherming van boerenzwaluwen	79
Wandelend met mijn hond	80
Uit de veren	83
Bericht van de Stichting WAK	85
Programma	86
Ontvangen Literatuur	87
Mutaties ledenbestand	89
Veldwaarnemingen	89
Uitnodiging Open Ledenavond en Buitengewone Ledenvergadering	91
Kor Haan.....	92

De oeverzwaluw is een echte gelegenhedsbroeder. Als er geen geschikte locaties te vinden zijn, gaat de stand snel achteruit, maar als er wel gelegenheden zijn, dan maken zij er volop gebruik van. Vaak doen zij meerdere broedpogingen per seizoen en soms zien zij er niet tegenop asiel te gaan zoeken in een andere gemeente of provincie.

Dick A. Jonkers

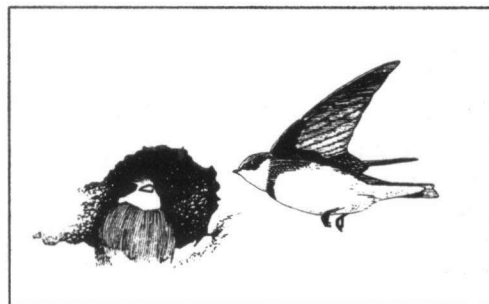
Oeverzwaluwen laten zich niet kennen

Oeverzwaluwen zijn niet voor één gat te vangen. Dit bleek weer eens in 2002. Het lijkt alsof zij een soort helicopterview hebben en feilloos aanvoelen wanneer ergens geschikte nestgelegenheden beschikbaar is. Soms is dat op een goed versholene liggende plek die jarenlang over het hoofd is gezien. Zo zagen zij kans om dit jaar iets meer dan 600 nestholten in het werkgebied te graven.

Al bijna een eeuw worden de oeverzwaluwen in het Gooi in de gaten gehouden. Sinds de oprichting van de vogelwerkgroep in 1967 gebeurt dat gecoördineerd en worden reeds bestaande kolonies jaarlijks geteld en nieuwe opgespoord. Van de kolonies uit de jaren zeventig is die in de groeve Oostermeent bij Blaricum de enige die ieder jaar bezet is gebleven. De locaties waar andere kolonies zich bevonden zijn zonder uitzondering door menselijk toedoen verdwenen. Het verdwijnen van broedgelegenheden hoort bij de oeverzwaluw. Zij nestelen bij de gratie van plotseling geschikte steile wandjes, ontstaan door het afkalven van oevers door wind en stroming, een in Nederland vrijwel niet meer voorkomend verschijnsel. Daarnaast maken zij gebruik

van bouwputten, leidingsleuven, tijdelijke kleine zandstorten en gronddepots. Oeverzwaluwen weten die goed te vinden. Een en ander leidt tot ongenoegen en ongemak voor degenen die bij de kolonies aan het werk zijn of de grond nodig hebben. Er zijn met hulp van de Vogelwet 1936 en

na de invoering van de Flora- en Faunawet al heel wat bouwwerken stilgelegd. Te laat opleveren van projecten en financiële schade waren het gevolg. Vogelbescherming Nederland heeft het initiatief genomen om een brochure uit te brengen. Hierin staat beschreven welke maatregelen men kan nemen vóór het broedseizoen om te voorkomen dat oeverzwaluwen bij projecten gaan nestelen. Aan

Oeverzwaluw

de andere kant worden er gelukkig op diverse plaatsen, waaronder in het Gooi, pogingen ondernomen permanente wanden, al dan niet als kunstwand uitgevoerd, tot stand te brengen. Tegelijkertijd worden bestaande wanden onderhouden. Het goed laten verlopen van al deze ontwikkelingen valt lang niet altijd mee zoals in dit artikel te lezen valt.

Tabel 1. Kolonies van oeverzwaluwen in 2002 tussen Vecht en Eem

Naam	Gemeente	Aantal nesten *	Vestigingsplaats
A1/A6	Muiderberg	115 (78)	zandwand
Naarderbos	Naarden	8 (22)	gronddepot
Naardemeent	Naarden	202 (0)	zandwand
Zanderij-oost	Hilversum	115 (0)	gronddepot
Haven Huizen	Huizen	10 (35)	gronddepot
Vierde Kwadrant	Huizen	52 (30)	gronddepot
Groeve Oostermeent	Blaricum	50 (82)	zandwand
Hogenbirk	Eembrugge	5 (0)	grondstort
Raboes	Eemnes	61 (72)	kleiwand
Totaal		608	

* Tussen haakjes staat het aantal nesten in 2001

Kolonies

In 2002 waren negen kolonies van oeverzwaluwen in het gebied tussen Vecht en Eem bewoond (tabel 1). Daaronder bevonden zich één nieuwe, en verder ook enkele kolonies die zich zeer dicht bij de kolonie bevonden waar in 2001 was genesteld. Uit de tabel blijkt hoe kwetsbaar de oeverzwaluwen in het Gooi en omgeving zijn; de helft broedde in gronddepots, die volgend jaar zijn verdwenen. Alleen voor de kolonie van Zanderij-oost hoeft dit geen probleem te zijn, want er ligt dichtbij een zandwand die vorig jaar bewoond was.

Nog steeds is de kolonie binnen de lus die de A6 op de A1 aansluit de meest westelijke. Even leek het erop dat de Bloemendalerpolder met die eer zou gaan strijken, maar deze vestiging ging uiteindelijk niet door. Begin juni zijn 115 nesten geteld bij de A1. Aan het eind van die maand waren het er nog maar 85. De oorzaak van de terugval in het aantal bewoonde holen ligt bij predatie. Een vos zag kans om de holen, die in een lage wand waren gemaakt, uit te graven. Kennelijk had een in de omgeving broedende buizerd, die we rond de kolonie zagen zwerven, dit kunstje afgekeken, want rond braakballen van deze soort lagen plukresten van oeverzwaluwen. De derde predator was een boomvalk, die ook nogal wat exemplaren te pakken had gekregen. In tegenstelling tot andere jaren was de oostelijke wand niet bewoond. Deze was voor het broedseizoen wel afgestoken, maar later voor het grootste deel ingestort. Een afgestoken kleiner deel aan de westzijde bleef wel intact. Rijkswaterstaat heeft plannen om de wanden met een speciaal middel te injecteren en daardoor het zand te stabilise-

ren. Hierdoor kunnen beide wanden weer als broedplek functioneren.

De enige plek waar op de voormalige en nu afgedekte vuilstort aan de rand van het Naarderbos is gebroed, was een klein gronddepot. De drie wanden waren nog wel aanwezig, maar ongeschikt (zie potentiële broedplaatsen)

De kolonie op de Naardermeent, waar vorig jaar nog volop vogelluizen bij de ingangen van de nestholten zaten, was nu wel bewoond. Het was gelijk met zijn 202 nesten de grootste kolonie in het werkgebied. De maatregelen om vossen bij de kolonie weg te houden waren ook dit jaar effectief.

Het leek erop dat de afgestoken wand in het westelijk deel van de Zanderij bij het Goois Natuurreservaat een grootse toekomst tegemoet ging. Rustig gelegen, temidden van plassen waarboven in de lucht volop voedsel aanwezig was. Helaas, er kwam geen oeverzwaluw aan nestelen toe (zie potentiële broedplaatsen). Aan de overkant van de Naarderweg in de Zanderij-oost was dit wel het geval. Daar lagen grote en hoge gronddepots te wachten om te worden gebruikt voor de aanleg van het ecoduct dat daar dichtbij gebouwd gaat worden. Er was al zand weggehaald en daardoor waren steiltes ontstaan die door de oeverzwaluwen direct in beslag werden genomen. Van verdere uitvoering van de werkzaamheden kon dus geen sprake meer zijn. Op 26 april zaten er al 54 nestholten en dat was begin juli al gegroeid tot 105. Intussen rukte de vegetatie ook op, zodat de oeverzwaluwen soms moeite hadden om de nesten te bereiken. In augustus was alles vrij-

wel dichtgegroeid. Met hun eerste broedsel waren zij nog net op tijd geweest.

Hoewel de werkzaamheden voor de nieuwe haven en pier bij Huizen bijna gereed waren, zag een aantal paren toch nog mogelijkheden om tot nestelen over te gaan. In een nog overgebleven klein gronddepot bouwden tien oeverzwaluwen hun nesten.

De verwachting was dat in de gronddepots in het Vierde Kwadrant (Huizen) dit jaar niet meer gebroed zou worden. In overleg met de vogelwerkgroep voerde de gemeente een ontmoedigingsbeleid uit. Steile stukken grond werden afgeschuind om nestelen en daardoor stopzetten van de werkzaamheden in deze nieuwbouwwijk te voorkomen. Dit beleid was ook bedoeld om de oeverzwaluwen ertoe te bewegen in een nieuw aangelegde wand te gaan broeden (zie potentiële broedplaatsen). De oeverzwaluwen gaven het niet op en groeven toch in een gronddepot aan de Thomas Moorelaan hun nestgangen. Op 15 juni hadden vijftien paren er hun domicilie gekozen; in de loop van het seizoen dijde de kolonie uit tot 52 nesten.

De Groeve Oostermeent verging het dit seizoen slecht. De wand was voor het seizoen goed geprepareerd en er waren volop nestelmogelijkheden. De verwachtingen waren dan ook hoog gespannen. Eind mei waren 52 nestgangen bezet, maar daarvan waren er op 16 juni nog maar vijftien over. Deze keer waren het geen eksters die problemen veroorzaakten, maar een gespecialiseerde blauwe reiger die 'uit de muur' kwam eten. Wandelend langs de nog geen 50 cm hoge wand hoefde

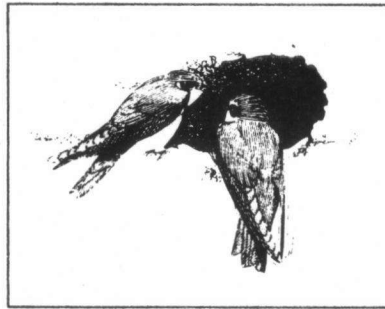
hij alleen maar zijn lange snavel in het nesthol te steken om de aan het begin daarvan verblijvende grote jongen te pakken te krijgen. Jammer genoeg zijn er in verband met instortingsgevaar geen mogelijkheden om hier een hoge wand af te steken.

Even ten zuiden van Eembrugge op de rand van het terrein met de asfaltinstallatie van Hogenbirk is een kleine kolonie ontdekt. Van de 28 nestholen waren er vijf bezet. Deze kolonie schijnt daar al jaren aanwezig te zijn. De locatie ligt zo goed verscholen op dit industrieterrein dat deze alleen te zien is van de oostzijde van de Eem.

Hoe belangrijk onderhoud is bleek dit jaar uit de resultaten van de wand bij het Raboes. Voor het broedseizoen was de wand machinaal afgeschraapt. Het resultaat was dat er 61 bewoonde hollen konden worden geteld, elf paren minder dan in 2001.

Kolonies aansluitend op het onderzoeksgebied

Oeverzwaluwen zijn zeer trouw aan hun broed- en geboorteplek. Zij gaan, wanneer er geen plaats meer is of zulke plekken verloren zijn gegaan, binnen een straal van enkele kilometers op zoek naar nieuwe vestigingsmogelijkheden. De gemiddelde afstand voor vestigingen van eerstejaars vogels ten opzichte van de geboortekolonie bedraagt zes kilometer; die van de oude vogels drie kilometer (Cramp 1988). Soms bedraagt de afstand echter tientallen kilometers. Om die reden worden ook, voor zover bekend, de ontwikkelingen in kolonies beschreven die niet al te ver van het onderzoeksgebied liggen.

Oeverzwaluw

Op het industrieterrein De Haar bij Bunschoten, waar in voorgaande jaren zeer veel oeverzwaluwen nestelden, ging het nu een stuk slechter. De zanddepots waren gebruikt, maar er was gelukkig aan de zuidzijde een nieuw depot met enigszins afgeschuinde wanden aangelegd. In juni bevonden zich daar 109 nesten. Een hevige hoosbui zorgde ervoor dat veertig nesten verloren gingen; water en zand spoelden de nestgangen met jongen en eieren dicht. Omdat de oorspronkelijke broedplaatsen van vorig jaar groot waren zijn als compensatie gronddepots aan de Bickersweg afgestoken. Het resultaat was er naar; maar liefst 226 oeverzwaluwen gingen tot nestelen over. Bunschoten herbergde minder broedparen dan in 2001. Bij elkaar waren dat er dank zij de geboden hulp toch nog 335! Verder weg, maar kennelijk tot stand gekomen door de vroeger grote aantallen broedparen, kwam een kolonie tot ontwikkeling in de nieuwbouwwijk Vathorst (Amersfoort). Deze locatie ligt hemelsbreed op hooguit vier kilometer afstand. De werkzaamheden daar zijn na de ontdekking onmiddellijk stilgelegd. Nog verder weg - ongeveer op zeven kilometer - was in 2001 een kolonie ontstaan bij de uitbreiding van het recreatieterrein Hulkestein. Deze locatie is dit jaar voorgoed ongeschikt geraakt.

Potentiële, onbewoonde wanden

Een geschikt lijkende grondstort op de rand van Weesp en de Bloemendalerpolder bleef onbewoond. Een in het verleden wel bewoond gronddepot bij sloperij van der Linden in de Bloemendalerpolder had in mei bezoek van oeverzwaluwen en bleef eveneens onbezet.

Teleurstellend was het resultaat op de voormalige vuilstort bij het Naarderbos in Naarden. De drie wanden waren nog steeds aanwezig. Het probleem was dat er overal begroeiing van akkerdistels en andere kruiden in en voor de steile stukken groeide, waardoor er geen mogelijkheden waren voor de oeverzwaluwen om graafactiviteiten te kunnen ontplooiën. De beheerder was schriftelijk niet te bereiken en reageerde niet op telefonische verzoeken die waren ingesproken op zijn mobiele telefoon. Met het aangelegde wandje bij de Hollandse Brug wil het nog steeds niet lukken om bewoners te krijgen. Achtergebleven beheer waardoor de wand en omgeving vrijwel volledig zijn dicht gegroeid is daarvan de oorzaak. Een schone taak voor de vogelwerkgroep om het probleem hier aan te pakken. Waar zijn de vrijwilligers?

De kunstwand van Rijkswaterstaat bij de Oostdijk bleef ook onbezet. De oeverzwaluwen waren verhuisd naar de wand van Staatsbosbeheer in de Naarderveen.

De slootrand in de Egelshoek zuidwestelijk van Hilversum is overgroeid geraakt en voor de toekomst verloren. De door Natuurmonumenten aangelegde wand ten zuiden van het Tienhovens Kanaal op vrij korte afstand daarvan bleef onbewoond.

De voorbereidingen voor de ontvangst van de oeverzwalu-

wen in de Zanderij-west waren al voor het nestelseizoen in gang gezet. Aansluitend rukte de begroeiing op en stortte de wand hier en daar in. Verzoeken aan het Goois Natuurreservaat om in te grijpen hadden niet het gewenste effect en er kwam geen enkel paar tot broeden. Het wandje in de Sportvallei Crailo was ook dit jaar onbewoond en dat gold ook voor het wandje aan de Zuidsingel in Eemnes.

Een grote teleurstelling was het ontbreken van bewoning van de nieuw aangelegde wand op de rand van het Vierde Kwadrant en de Blaricumerveer nabij het Gooimeer. Landschapsbeheer Noord-Holland, de gemeente Huizen, uitvoerder Hogenbirk en de vogelwerkgroep hadden alles uit de kast gehaald om een perfecte wand te creëren. Veertig meter lang, twee meter hoog, gestut door palen en betonmatten met grote openingen en horizontaal ingebrachte planken die instortingsgevaar moesten voorkomen stond de wand er prima bij. Zelfs aan oprukkende begroeiing, in dit geval riet vanuit de slootrand, was gedacht. Een onderlaag van puin moest het riet weren. Zelfs waren er stimuleringsgaten geboord om de zwaluwen te verleiden te komen nestelen. Het mocht niet baten; wel hebben op twee plaatsen oeverzwaluwen graafpogingen ondernomen, maar daar bleef het dan ook bij.

Nieuwe ontwikkelingen

Als compensatie voor het verloren gaan van natuurwaarden bij de aanleg van de nieuwe haven en een pier bij Huizen zijn drie eilandjes ten westen van de nieuwe pier opgespoten, die als broedeiland voor visdieven kunnen dienen. Aan Staatsbosbeheer was toegezegd dat er een ijsvogel- en een oeverzwaluw-

Tabel 2. Overzicht van vanglocaties voor ringonderzoek in 2002.

Vanglocatie	Aantal data	Totale vangst	Ongeringd	Volwassen	Jong	Terugvangst
A1/A6	2	47	40	33	7	7
Oostermeent	2	19	5	5	0	14
Vierde Kwadrant	3	61	48	43	5	13
Bunschoten	3	204	185	174	11	19
Totaal		331	278	255	23	53

wand gemaakt zouden worden en dat is gebeurd. De constructie was echter zo slecht dat beide wanden zijn afgekald en weggespoeld. De zwarte pieten vliegen over de tafel, onkunde, misverstanden, van alles wordt ter berde gebracht. Hoe dan ook het geld is op en wij kun-

Oeverzwaluw

nen naar de oeverzwaluwwand fluiten.

De plannen van de gemeente Bunschoten voor een kunstwand in de Oosterpolder, op korte afstand van de huidige kolonie op het industrieterrein De Haar gaan voorlopig niet door. In plaats daarvan is een voorstel in studie om op de plaats aan de rand van de polder waar tot en met 2001 werd gebroed een permanente wand te construeren. Deze wand met een lengte van meer dan 150 m kan, als hij bezet raakt als een soort voorraadschuur fungeren voor het opnieuw bezetten van locaties in het Gooi

Ringonderzoek

Er kon niet bij alle kolonies gevangen worden. Voor een werd geen toestemming verkregen en bij de andere waren de nest-

holen op plekken gesitueerd die onbereikbaar waren of schade zouden oplopen als er geringd zou worden. Er bleven vier locaties over waar zonder bezwaar onderzoek kon worden gedaan (tabel 2).

Bij de A1/A6 kon dank zij de medewerking van Rijkswaterstaat voor de eerste keer sinds de aanwezigheid van de kolonie gevangen worden. De oeverzwaluwen waren schuw en bleven vrijwel voortdurend hoog in de lucht, beducht als zij waren voor de boomvalk die geregeld langs kwam scheren. De terugvangsten vonden allemaal tijdens de tweede vangpoging plaats. Er zaten geen geringde vogels bij die op andere plekken al eerder van een ring waren voorzien. Alle vogels behoorden tot de groep die de eerste keer gevangen was. Een zelfde verhaal gaat op voor de terugvangsten in het Vierde Kwadrant. De drie vangsessies in de Groeve Oostermeent leverden, behalve terugvangsten van bij eerdere pogingen dit jaar geringde oeverzwaluwen, ook een aantal terugmeldingen op van vogels die een van de voorgaande jaren in deze kolonie waren geringd. Deze exemplaren waren dus al een of meer keren naar het overwinteringsgebied in Afrika geweest en keerden op hun geboorteplek of eerdere broedplaats terug. In Bunschoten was het aantal vangsten iets meer dan 200. Logisch als er gevangen wordt in grote kolonies. Onder de reeds eerder geringde vogels bevond zich er op 18 juli 2002 een die op 21 juni 2002 als volwassen

vogel door ons in de broedkolonie bij Rijswijk(Gelderland) was geringd! Het komt wel vaker voor dat oeverzwaluwen na het eerste broedsel de kolonie verlaten en dan in een andere kolonie worden teruggevangen.

Wat de oorzaken zijn weten we niet, maar er schijnen als we op het aantal vangsten afgaan weinig jongen geboren te zijn. Die ervaring deden we ook op in Rijswijk (Gelderland), waar we enkele honderden oeverzwaluwen vingen.

Dankwoord

Zonder ringers en tellers en de hulp van gravers en anderen die op een of andere wijze assistentie verleenden had het onderzoek niet uitgevoerd kunnen worden. Hartelijk dank aan: Rob van de Brink (Vogelasiel), T. de Groot (uitvoerder Hogenbirk), Jeanine Hamers (Landschapsbeheer Noord-Holland), Marc van Houten, Frans Leurs, Truus Leurs, B. Lemmen (gemeente Huizen), Dick Jonkers, Cornee Joziassse, Rob

Kole, Bob van Poelgeest, Hans van Ruiten, Wim Smeets (Natuurvereniging Bunschoten), Adri Vermeule, Frank van de Weijer, William van der Wal (Rijkswaterstaat).

Literatuur

Cramp, S. (editor) (1988): Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. Volume V. Tyrant Flycatchers to Thrushes. Oxford University Press, Oxford: 238.

Jonkers, D.A. (2001): Populatieontwikkelingen bij oeverzwaluwen in 2001. De Korhaan 35(5): 123-126.

30 oktober 2002: Reünie Polen en informatieavond Oostenrijk

Nog nagenietend van de indrukwekkende reis naar Polen (een verslag hiervan wordt nog gepubliceerd in De Korhaan) is de 'Commissie Buitenland' al weer druk in de weer met de voorbereidingen voor de volgende trip, die gepland is voor april 2003. Na Zweden, Turkije, Frankrijk, Spanje, Duitsland en Polen komt nu Oostenrijk aan de beurt. Een prachtig land voor kunst, cultuur, natuur en vogelaars. In het fraaie merengebied van de Neusiedler See, even voorbij Wenen in het oosten van Oostenrijk, tegen en over de grens met Hongarije, zijn vele mogelijkheden om volop te genieten van bijzondere vogels-oorten. Met een beetje geluk kunnen we de Grote Trap in zijn baltsgebied beTrappen. Ook de Sakervalk, een broertje (of zusje) van de Slechtvalk, wordt regelmatig in deze omgeving gesignaleerd. Velen van ons zullen deze vogels als nieuwe soort op hun lijstje van waarnemingen kunnen bijschrijven. Getracht wordt om de kosten van een week verblijf op basis

van volpension op hooguit € 350,- uit te laten komen. Daarbij komen dan nog de kosten van (eigen) vervoer, maar met drie of vier personen per auto moet dat een goed haalbare zaak zijn.

Alle vogelwerkgroepleden zijn op woensdag 30 oktober 2002 van harte welkom op de avond van de 'Reünie Polen en Info Oostenrijk', welke (gratis) avond als te doen gebruikelijk wordt gehouden in het Cultureel Centrum 't Web, Spinnerie 15, Loenen aan de Vecht. Aanvang: 20.00 uur. Op die avond wordt het Verslag Polen uitgereikt aan de deelnemers, kunnen foto's, dia's en plakboeken van Polen worden bekeken, herinneringen worden opgehaald en vriendschappen worden bevestigd. Jammer genoeg is er geen kampvuur, maar Ria en Bertus mogen best wat van hun bijzondere repertoire ten gehore brengen.

Ook kunnen alvast voor Oostenrijk afspraken worden gemaakt

wie met wie meerijdt, wie met wie een hotelkamer deelt en zelfs wie met wie bijvoorbeeld nog een paar dagen cultuur in Wenen wil opsnuiven. Ook kunt u zich die avond middels een speciaal inschrijfformulier als deelnemer opgeven. Het aantal deelnemers is beperkt. Alleen daarom al kunnen uitsluitend (huisgenoot)-leden zich bij de Commissie Buitenland opgeven. Houd er rekening mee: vol = vol!

Het wordt een gezellige avond, dus neem gerust uw partner mee.

De Commissie Buitenland bestaat uit:

- Wim le Clercq, telefoon (035) 683 44 56,
- André Kerkhof, telefoon (035) 628 63 30 / 582 41 97 of 06 - 20 44 30 12
- Engbert van Oort, telefoon (0294) 23 43 30 of 06 - 12 99 04 50.

Krassen van een Gooise kijker

Jaren geleden is een schrijflijster (Turdus scripsi) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen. Penlijster (Turdus penna) is mijn naam.

De excursieleider

Wanneer je iets meer schijnt te weten dan de gemiddelde vogelaar word je al tot excursieleider gebombardeed. Een goede raad voor nieuwe leden en beginners is op zijn plaats. Stel je bescheiden op tijdens het leerproces en laat niet het achterste van je tong zien. Voor je het weet ben je in je kuif gepikt en behoort je tot een geselecteerd gezelschap. Regelmatig wordt er nadien een beroep op je gedaan en er wordt heel wat van je verwacht. Voor dag en dauw moet je als een soort hoptan de meute aanvoeren. Je bent een soort serviceverlenend orakel geworden. Eenmaal per jaar is het helemaal raak. Eind april is de Vroege Ochtendwandeling met de boswachter bij kasteel Groeneveld met als extra attractie voor de excursieleider een gratis ontbijt (de andere deelnemers moeten betalen) na afloop in het kasteel. Die excursie begint zo vroeg, dat zelfs geharde excursieleiders de pijp aan Maarten geven en thuisblijven. Denk niet dat je met de boswachter op stap gaat. Die houdt een kort welkomstprevelementje en doet er vervolgens het zwijgen toe. De afhandeling van de wandeling is voor de vogelwerkgroep. De belangstelling daarvoor is zeer groot en het publiek is gemêleerd: groepjes vriendinnen, mensen die dit als verjaardagsuitje beschouwen en mensen met kleine kinderen, waarvan de laatste vaak bijna sterven van de kou. Vogelkennis ontbreekt bij het merendeel. Om dit leger te kunnen behappen moet een blik

excursieleiders worden opengetrokken en ondergaan beginners meteen de vuurdoop. 'Ach het valt wel mee', merkte Willem daar eens over op, 'Ik ben, net als eenoog, koning in het land der blinden'. Een ander fenomeen waar je bij betrokken kunt raken is een openbare uilenexcursie. Ook hier weer veel deelnemers, zo geïmponneerd door het in het duister wandelen dat ze veel gaan praten en ondertussen struikelen over allerlei obstakeltjes. Veel hilariteit en luid geroezemoes. Dan moet je je gezag laten gelden. Uilen hebben op dat soort excursies de onhebbelijke gewoonte om hun snavel dicht te houden en je moet toch wat. Je praat je de blaren op de tong om het toch maar interessant voor iedereen te houden, doe je dat niet dan wordt het helemaal een praathuis. Meen je een uil te horen dan is dat van een andere wanhopige groep die de bandrecorder op volle sterkte laat loeien. Hoe anders zijn de excursies bij de vogelwerkgroep. Gezellig, ja zeker, maar vaak met veel geka-

kel. De pallieters, die lieve mensen, hebben duidelijk de overhand, trouwe deelnemers die je voor de zoveelste keer het verschil tussen de vink en de keep moet uitleggen. De enkele prikkebeneden verzamelen lustig hun soorten en zijn onverstoort. Zij gaan hun eigen gang. Af en toe zit er een deelnemer bij die duidelijk laat merken dat hij erbij wil horen en de apenrots wil gaan beklimmen. Vlak na het verlossende woord van de leider slaakt hij zijn kreet en bevestigt de determinatie van de soort. Gelukkig zijn er ook wel pluizers. Zij letten goed op en maken je attent op wat je gemist zou hebben, gaan in discussie en willen het naadje van de kous weten. Daar doe je het voor. Heerlijk, zulke mensen die je scherp houden en zorgen dat je je goed voorbereidt. Aandacht voor de groep doet een beroep op je vaardigheden. Je moet het ze naar de zin maken. Zadels verstellen, banden plakken, sanitaire stops inlassen en dan niet in de bosjes, maar bij theehuisjes en cafeetjes, koek en zopie op zijn tijd, teveel om op te noemen. Zorgen dat de schapen bij elkaar blijven is een must; voordat je het weet ben je er een kwijt. Carl weet daar over mee te praten; hij raakte in Zuid-Limburg een van de dames kwijt die een plasje moest plegen en dat niet had aangekondigd. Die moest hij gaan opsporen en weer bij de kudde zien te krijgen. Na een half uur kwam zij weer boven water. Boeiend dat excursies leiden, ik zou het niet willen missen.

PENLIJSTER

Een leven lang omringt door vreemde vogels, maakt dat Carla Holzenspies wat meewarig kijkt naar de gedragingen van de moderne, goed uitgeruste, maar altijd rusteloze vogelspotters.

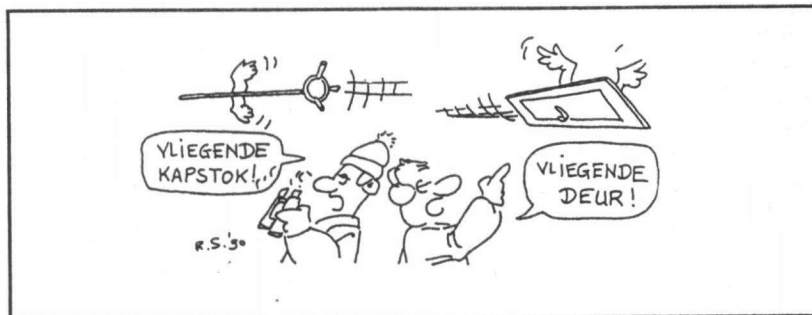
Carla Holzenspies

Vreemde Vogels

Op de lezingenavond in februari kregen we een serie mooie dia's te zien van dwaalgasten in Nederland en de invloed van deze vogels op de Dutch Birding club. Met vreemde vogels en dwaalgasten kreeg ik ook te maken in mijn tuin.

In de tweede helft van de jaren vijftig kwam ik bij mij in de buurt, een paar straten verderop, een van de eerste Turkse tortels in Huizen tegen. Ik kreeg hem in de gaten door dat voor mij nog onbekende toetergeluidje. Mijn eerste reactie was: die vogel moest ik in mijn tuin zien te krijgen! Overvloedig werd er voer gestrooid. Niet lang daarna verscheen de eerste Turkse tortel. Nummer twee en drie volgden, daarna volgden er meer. De zaak begon te lopen en in het zicht van de jaren zestig steeg het aantal tot wel veertig exemplaren.

In het Ericabosje tegenover mijn huis broedde in die tijd een paartje zomertortels. Op een dag liepen er twee vreemd uitziende duifjes op het gazon. Het was geen vis en het was ook geen vlees. Wat was het dan wel? Kort daarna werd een van de vogels aangereden. Hij waggelde bij mij de tuin in en stierf in mijn handen. Ik bracht het duifje ter determinatie naar de helaas onlangs overleden professor Voous. Die constateerde

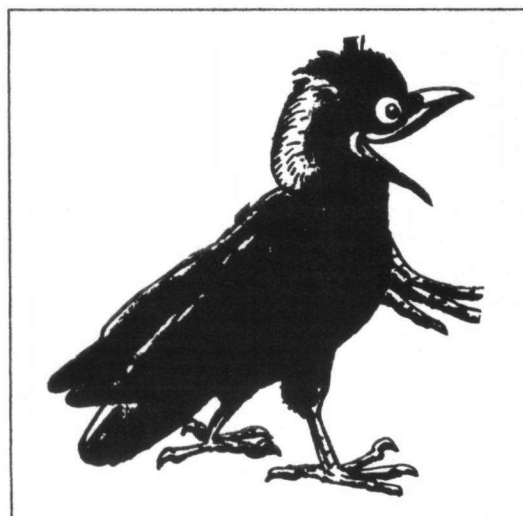
dat het hier de eerste kruising betrof tussen een Turkse tortel en een zomertortel die in ons land was aangetroffen. In *Limosa* 1962 publiceerde hij hierover.

De volgende voor mij onbekende vogel was een Californische kuifkwartel. Hoe kwam die bij mij terecht? Met American Airways of op eigen vleugels?

Niet lang daarna trippelede een *Callocitta formosa* ofwel een ekstergaai uit Midden Amerika in de sneeuw rond. Voor zijn veiligheid en gezondheid vond hij een plaatsje in een van mijn volières.

De hekkensluiter was een roodschouderglansspreeuw uit Zuid Afrika. Alles bij elkaar dus wel een internationaal gezelschap!

Als ik nu denk aan de horde telescoopkijkers van de Dutch Birding dan ben ik blij dat die toen nog niet bestond. In België stroomden de Birders massaal naar een plek waar een grote trap was gesignaleerd. Daar stond hij inderdaad, de grote trap, midden in het veld. Alleen was het géén vogel!!

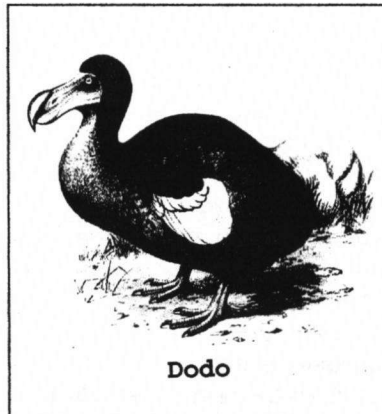
Tekening: R.Sinoo

De Dodo is het symbool bij uitstek van dieren die door toedoen van de mens zijn uitgestorven. Wat weten we eigenlijk nog van die Dodo? Hoe zag hij eruit, hoe leefde hij, is hij inderdaad door ons Hollanders uitgeroeid en wat voor soort vogel was het eigenlijk?

Jan K. Nijhof

Een droevig verhaal

Middenin de Indische Oceaan liggen drie eilandjes: Mauritius, Réunion en Rodrigues. Ze werden in 1505 ontdekt door de Portugezen. Ze troffen op Mauritius een onbekende vogel aan, ongeveer zo groot als een kalkoen, die niet kon vliegen. De vogel kende op zijn eiland noch jagers, noch roofdieren en was dus volstrekt niet bang voor de indringers. Door ze eenvoudig in een hoek te drijven en bij de poten te grijpen werden ze gevangen. Vanwege zijn vertrouwelijke en onhandige gedrag noemden ze hem doudo, wat zoiets als dwaas of stommerd betekent. In 1598 kwam een Nederlands schip uit de vloot van admiraal van Neck, uit de koers geraakt door een storm, bij Mauritius terecht. Bemanningsleden van dat schip maakten beschrijvingen en zelfs tekeningen van de Dodo. De Hollanders namen het eiland in bezit als foeragepost en noemden het naar prins Maurits, later trachtten ze het zelfs te koloniseren. De Dodo's werden in de jaren die volgden bij de vleet gevangen, direct gegeten of ingezouten en meegenomen. Men moest bij het vangen wel oppassen voor zijn grote snavel, waarmee hij flink kon bijten. Zijn vlees was 'alhoewel sy langh soden (= koken), seer tay om te eten', daarom noemden de zeelieden hem ook wel walg-

Dodo

vogel. De door de mens geïmporteerde dieren gaven de Dodo echter de genadeslag. Hij lei zijn eieren op de grond (hij kon immers niet vliegen) en die werden opgegeten door bijvoorbeeld varkens en javapien en vertrapt door hoefdieren. Honden en katten wisten wel raad met de kuikens. De laatste Dodo's werden waarschijnlijk in 1662 door schipbreukelingen opgegeten. (Mogelijk is er nog een waargenomen in 1681).

Uiterlijk, levenswijze en ver- **wanten**

De Dodo wordt doorgaans beschreven als een lui, zeer vet, belachelijk, langzaam, tamelijk dom beest. Dit komt vooral ook door latere afbeeldingen van het dier, gemaakt door mensen die hem of helemaal niet, of slechts in gevangenschap in Europa hadden

gezien. Je zou kunnen stellen: hoe later de afbeelding, hoe vetter de Dodo. Op de tekeningen uit de verslagen van van Neck is hij echter nog redelijk slank. Toen men aan de hand van bewaard gebleven botten het dier reconstrueerde, bleek dat hij maximaal 17,5 kg gewogen kon hebben omdat hij anders door zijn poten gezakt zou zijn. Uit de bouw van de pootbeenderen leidde men af dat hij wel degelijk erg hard kon lopen, zoals door sommige ooggetuigen ook beschreven is. Na deze reconstructie is het journaal over de reis naar Indië van het schip de Gelderland (1601-3) teruggevonden. De beschrijvingen en tekeningen van de Dodo in dit journaal bevestigden dat het dier een stuk slanker was. De Dodo was 'soo groot als by ons de swanen, met grote hoofden waarop een vel ghe-lyck sy een kapken op hadden'. Hij had een haaksnavel van wel 23 cm, de vorm daarvan maakt het waarschijnlijk dat hij (harde) vruchten at. Uit de verslagen is zijn dieet niet erg duidelijk, wel wordt vol verbazing vermeld dat ze stenen ophapten (zoals dat ook bij andere vogelsoorten wel is waargenomen). Hij had wel echte vleugels maar die waren zeer klein, de poten waren kort en stevig met forse klauwen. Hij leefde in het bos. Over zijn seksleven is niets

bekend. Er werd één ei gelegd op wat bijeengeschraapt plantenmateriaal. Waarschijnlijk draaide mevrouw in haar eentje op voor het broeden en de opvoeding van het jong. De Dodo was dus helemaal niet belachelijk, maar juist perfect aangepast aan zijn omgeving. Er is hem dus groot onrecht aangedaan. Zijn voedsel lag op de grond en er waren geen vijanden, dus kon hij het veel energie kostende vliegen wel opgeven. Omdat hij toch niet meer vloog kon hij ook rustig groter groeien en flink opvetten om schaarse perioden te doorstaan. Het verlies van vliegvermogen en het (zeer) groot worden komt vaker voor bij vogels op eilanden waar zij geen vijanden hebben.

Alles wat nog van de Dodo rest zijn een kop, een paar voeten en een berg botten (waaronder een skelet in Delft).

Op Réunion leefde een soort witgele versie van de Dodo, de Solitaire van Réunion, die evenmin kon vliegen en alleen op dat eiland voorkwam. Het laatste exemplaar stierf in 1746. Er bestaan alleen beschrijvingen en afbeeldingen van. Van de vogels zelf is helemaal NIETS bewaard gebleven.

Een tweede, waarschijnlijk minder nauwe verwant, leefde op Rodrigues. Ook deze vogel werd Solitaire genoemd, waarschijnlijk omdat de toen veel voorkomende vogels toch doorgaans in hun eentje werden aangetroffen. Hij kon weliswaar evenmin vliegen maar zijn vleugels waren beter ontwikkeld. Zijn lijf was zo groot als dat van een kalkoen, maar dan met een langere hals en langere poten. Het mannetje

had aan de handbeentjes een harde knop. Zij vochten onderling door elkaar met de vleugels te slaan en dat had dankzij die knoppen vast meer effect. Het voedsel bestond uit palmvruchten. In hun maag bevond zich een steen zo groot als een kippenei (als hulp bij de spijsvertering?). Het nest was een flinke stapel palmbladeren waarop één ei werd gelegd. Man en vrouw broedden afwisselend gedurende zeven weken. Merkwaardig genoeg joeg het mannetje alleen andere Solitairemannen weg, andere vrouwtjes moesten worden verjaagd door zijn wijfje. Pas na maanden was het jong zelfstandig. Van maart tot september waren de vogels zeer vet en vooral de jongen waren dan buitengewoon lekker. Deze Solitaire stierf rond 1790 uit. Er zijn vele botten van gevonden, maar er bestaat geen opgezet exemplaar van.

Systematiek

Er is veel geharreward over de eventuele verwantschappen van de Dodo's. Tegenwoordig worden ze meestal ingedeeld bij de duiven, maar dan wel op zijn minst in een eigen familie. Dankzij recent onderzoek

Rodrigues-solitaire

met behulp van nieuwere technieken lijkt de zaak nu beslist. Die technieken berusten op het volgende. In alle cellen komen zeer grote kettingvormige moleculen voor (zogenaamde macromoleculen), maar de schakels waaruit zo'n ketting bestaat, zijn niet allemaal hetzelfde. Het aantal modellen schakel is echter nogal beperkt. Een bepaald type macromolecuul vervult in een cel een bepaalde functie. In cellen van zeer verschillende organismen komt dat molecuul voor en oefent daar dezelfde functie uit. Dat molecuul is echter in een ander organisme niet helemaal hetzelfde, op één of enkele plaatsen is een schakel vervangen door een ander model. Men heeft uitgedokterd dat gedurende de evolutie slechts één schakel tegelijk (per type molecuul) wordt vervangen door zo'n ander model. Dus, als slechts één schakel in zo'n zelfde macromolecuul, afkomstig uit een ander organisme, verschillend is, dan zijn die twee organismen nauw verwant. Zijn er meerdere plaatsen met een verschillend model schakel dan zijn het verdere verwanten. Sterker nog, hoe minder verschillen, hoe korter het geleden is dat er sprake was van een gemeenschappelijke voorouder.

In de zestiger jaren ontdekte men dat er, na het vervangen van een schakel door een ander type, een vaste tussenpoos verliep voordat er weer één werd vervangen door een van de andere modellen. Die tussenpoos verschilt wel enigszins per macromolecuul. Door meerdere van dergelijke tussenpozen te middelen krijgen we, vooral op lange termijn, toch een redelijk precieze tijd-

meting. Hierdoor weten we dus de verlopen tijd, helaas weten we nog niet hoe laat het is. Deze moleculaire klok heeft namelijk geen wijzerplaat. Daartoe moet hij eerst geijkt worden. Dat kan aan de hand van fossielen. Uiteraard moeten die er dan wel zijn en bovendien moet hun ouderdom op een of andere manier zijn gemeten. Stel we hebben een fossiel van de voorvader van A en B en we weten hoe oud dat fossiel is, namelijk c jaar. Een bepaald macromolecuul van A en B verschilt bijvoorbeeld drie schakels. De tussenpoos die verliep voor er een schakel vervangen werd, was dus de ouderdom van het fossiel gedeeld door het aantal vervangen schakels: $c/3 = p$. Vind je nu een verwant C van A die maar twee andere schakels heeft, dan leefde de gezamenlijke voorouder van A en C dus 2 p jaren geleden.

Terug naar dat recente onderzoek van de Dodo's. Er werd uit museummateriaal van de Dodo en de Rodrigues-solitaire voldoende kettingmolecuul-materiaal verkregen (het was wel ernstig verbrokken). Dit werd onderling vergeleken met dezelfde soort moleculen van 37 duivensoorten. De biologische klok werd geijkt met behulp van wat minder verwante fossielen, bij gebrek aan geschiktere. De op die manier bepaalde tijdsperiodes zijn dus behoorlijk onnauwkeurig. De Dodo en de Solitaire bleken inderdaad zeer nauw verwant. Samen kwamen ze middenin de op deze manier gevonden afstammingsboom terecht. Ze horen dus zonder twijfel gewoon binnen de duivenfamilie. Hun naaste nog levende verwant is de Manenduif van Zuidoost-

Azië en de Solomons-eilanden. Hun oorsprong ligt, gezien de herkomst van hun naaste verwanten, in Azië. De tak van de Dodo's en de Manenduif gingen, zeg 43 miljoen jaar geleden, uit elkaar. Dodo en Solitaire splitsten zo'n 26 miljoen jaar geleden. Juist rond die tijd verschenen de eerste eilanden in de buurt van het huidige Mauritius boven water. Gezien de enorme afstand tussen Azië en deze eilanden is die voorvader er waarschijnlijk heen gevlogen. Die oorspronkelijke eilanden zijn later verdwenen, Mauritius is zeven à acht miljoen jaar jong en Rodrigues zelfs slechts 1,5 miljoen jaar. De vogels moeten dus in de loop der tijd op de een of andere manier van het ene eiland naar het andere gekomen zijn. Vliegen is dan de meest waarschijnlijke methode, maar zeker weten we dat niet.

Men heeft ook nog materiaal van vogels uit zes verschillende families, die mogelijk verwant zouden zijn aan de duiven (inclusief Dodo's) vergeleken. Wat uw boeken ook mogen beweren: op grond van dit onderzoek zijn (van de zes geteste families) de meeuwen het meest, maar zeker niet erg nauw, verwant aan de duiven.

Over de Solitaire van Réunion zegt de publicatie niets. Dat kan ook niet. Er is immers totaal niets van bewaard gebleven.

Hulp gevraagd bij bescherming van boerenzwaluwen

De afgelopen decennia is de stand van de boerenzwaluw sterk teruggelopen. Daar zijn diverse oorzaken voor aan te wijzen. Een ervan is dat de mogelijkheden om ergens een nest te bouwen zijn afgenomen. Stallen zijn te licht en te open, melktanklokken mogen in verband met de maatregelen voor de Keten Kwaliteit Melk (KKM) geen zwaluwen herbergen. Verder zijn op diverse plaatsen broedmogelijkheden verdwenen. Ik wil in 2003 gaan proberen op verschillende plaatsen in het landelijk gebied meer nestgelegenheid te gaan aanbieden. Daarvoor wordt samenwerking gezocht met het hoogheemraadschap, het waterschap en met een enkele agrarische natuurverenigingen. Om een en ander goed van de grond te krijgen, is organisatorische en praktische hulp onontbeerlijk. Leden die mij willen helpen zijn van harte welkom.

Dick Jonkers, Koggewagen 3,
1261 KA Blaricum, (035) 526
04 56, d.jonkers@12move.nl

Boerenzwaluw

Verre streken bezoeken om nieuwe dingen te ontdekken is stimulerend en leerzaam. Maar er schuilt ook een heel bijzondere charme in het grondig leren kennen van een beperkt gebied, zoals een aankomend vogelaar doet tijdens de dagelijkse wandeling met zijn hond.

T. Timmerman

Wandelend met mijn hond

Zo lang als ik in Loosdrecht woon heb ik honden gehad, en dat betekent dat ik al die tijd minstens eenmaal per dag een flinke wandeling heb gemaakt in de natuur. De meeste van die wandelingen vinden plaats op de A. Lambertskade, een smal dijkje tussen de Loenderveense plas en de Wijde Blik. Dit is een gebied met een gevarieerd vogelbestand, waar je vooral tijdens de trek verrassende waarnemingen kunt doen. Zo kun je er in het najaar soms de visarend zien, en een paar jaar geleden zag ik op een voorjaarsmiddag duizenden dwergmeeuwen die op de Wijde Blik aan het rusten en het fourageren waren.

Als ik de wandeling begin aan de Loosdrechtse kant, ligt er links langs de Horndijk een rietkraag, waar bijna elk jaar in het voorjaar de grote karekiet komt. Soms wordt er ook genesteld; andere jaren komt het er niet van en zie of hoor je ze de rest van het jaar niet meer. Aan de andere kant, deel uitmakend van de Wijde Blik, ligt een beschutte inham waar dodaars wonen. 's Zomers zul je die echter zelden of nooit zien door de dichte begroeiing langs de waterkant, waarin ringslangen ongestoord kunnen rondkruipen. Van horen zeggen heb ik dat er ook al jaren een waterral zit, maar dat kan ik niet door eigen waarneming bevestigen. Ook

ijsvogeltjes hebben hier een prima jachtgebied, maar je ziet ze hier bijna nooit, tot de vorst invalt en de inham het eerst dichtvriest terwijl de rest van deze plas door de extreme diepte juist pas heel laat dicht gaat. Iets verderop langs het pad heb je dan goede kansen om dit fraai gekleurde vogeltje aan het vissen te zien. In eerste instantie zie je ze meestal pas als ze opvliegen, maar omdat ze meestal een meter of tien verderop weer gaan zitten, heb je dan de kans ze bij het vissen te observeren. Eenmaal heb ik meegemaakt dat er een spartelend zilveren visje gevangen werd, en dat is toch wel een bijzondere ervaring.

Het pad is aan beide kanten omzoomd door dichte bodembegroeiing en bomen, vooral wilgen en elzen. Deze laatste zijn het jaar door een bron van voedsel voor veel vogelsoorten. 's Zomers wemelen ze van de kevertjes en de larven en de hele winter voeden groepen vogels zich met de zaden. Hier leven het hele jaar tientallen winterkoninkjes en roodborstjes, hoewel ze tijdens de broedtijd vaak onzichtbaar zijn. Vanaf juli zie je ze dan weer volop, en ze laten zich horen ook. Hoewel ik dus wel gewend ben deze soorten te ontmoeten, wist ik een paar jaar geleden op een dag in het najaar niet wat me overkwam toen ik overal van

Winterkoning Tekening: Ab Noorman

deze vogeltjes zag. Over een afstand van meer dan een kilometer miechelde het van de roodborstjes en de winterkoninkjes die zich van mij weinig aantrokken, en druk aan het foerageren waren.

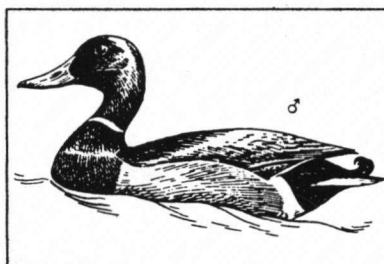
In de winter, vooral als het een tijdje gevroren heeft, komen er grote groepen vogels op de elzenzaadjes af, vooral sijsjes, maar ook putters, staartmezen en vinken. Als je een grote groep vinken op je pad vindt is het oppassen geblazen, want er kan van alles tussen zitten: verschillende mezensoorten het meest, maar soms ook een paar goudvinken, en een keer zelfs een kleine bonte specht.

Langs de oever van de Wijde Blik groeien riet en lisdodden waarin veel rietvogeltjes zich op-

houden, vooral kleine karekieten, bosrietzangertjes en rietzangertjes. De grote karekiet laat zich af en toe horen. Rietgorzen bezoeken het gebied in het voorjaar en zijn steeds vaker ook in de winter te zien, maar ik heb de indruk dat ze er niet broeden. Natuurlijk is het hier ook aantrekkelijk voor de koekoek, die soms te zien maar vaak te horen is. Eenmaal, toen ik me stond af te vragen wat er voor een vreemde vogel vlakbij in een boom zat, zag ik hem zijn bek wijd openspellen, waarop een klein vogeltje er naar binnen leek te willen vliegen. Het bleek een uitgevlogen jonge koekoek te zijn, die door een bosrietzangertje gevoerd werd.

Boven het pad en de plassen zijn 's zomers meestal wel wat boerenzwaluwen in de weer, op sommige dagen in het gezelschap van wisselende aantallen gierzwaluwen. Maar een keer op een dag in juni leek het wel of alle gierzwaluwen uit Nederland en ver daarbuiten zich boven mijn wandelgebied bevonden. Nu waren er ontegenzeggelijk veel insecten, maar dat was echt niet alleen die dag het geval, en naar mijn stellige overtuiging zullen er op die dag ook op andere plaatsen in ons land zwermen insecten gevlogen hebben.

Iets verderop ligt links de smalle landtong die de Loenderveense plas scheidt van de waterleidingplas en hier vormt zich een beschut en ondiep baaitje, waar verlanding plaats vindt. Hier zag ik een paar jaar geleden een mannelijke mandarijneend rondscharrelen en in de weken die volgden merkte ik deze woerd nog een paar maal op, op ongeveer dezelfde plaats. Daarna was het afgelopen en ik dacht

Wilde eend

niet meer aan de exotische bezoeker. In juni zwom er een wilde eend rond met een stuk of vier jongen die er net ietsje anders uitzagen. Het duurde een aantal dagen voor ik het verband legde met het bezoek van de mandarijneend eerder dat jaar.

Dit voorjaar zwom er op dezelfde plaats weer zo'n prachtige woerd, maar dit keer in het gezelschap van een vrouwelijke soortgenote. In de dagen erna kwam ik het stel nog enkele malen tegen, steeds ongeveer op dezelfde plaats en nooit veel meer dan een meter bij elkaar vandaan. Medio mei was de woerd steeds alleen en joeg voortdurend de rondstruinende gewone woerden weg van de plaats waar ik hoopte dat het eendje zat te broeden. Ook een neerstrijkende blauwe reiger moest meteen weer vertrekken en zelfs toen een paar nijlganzen in de buurt kwam, posteerde het woerdje zich moedig tussen deze veel grotere vogels en de plaats waar ik het nest vermoedde. Gelukkig vonden de nijlganzen het niet nodig om een confrontatie aan te gaan.

Eind mei begon ik een beetje ongeduldig te worden en ook wel ongerust, want nu zag ik ook de woerd niet meer. Vervolgens ging ik drie weken op vakantie, maar de dag na mijn terugkomst toog ik hoopvol naar de A. Lambertskade maar tot

mijn teleurstelling was er geen mandarijneend te bespeuren. Maar een paar dagen later was het raak: vier jongen die al bijna zo groot waren als de ouders, die zich overigens niet lieten zien. Sindsdien zie ik regelmatig enkele mandarijneenden zwermen, maar tussen de vele wilde eenden die er huizen vallen ze niet meteen op. De woerd heb ik intussen eenmaal gezien, maar dat was een teleurstelling, want van het prachtkleed was niet veel over en alleen van vrij dichtbij was hij van het vrouwtje te onderscheiden. Nu is het wachten dus op het op kleur komen van de woerden en ik hoop maar dat de familie zo lang blijft.

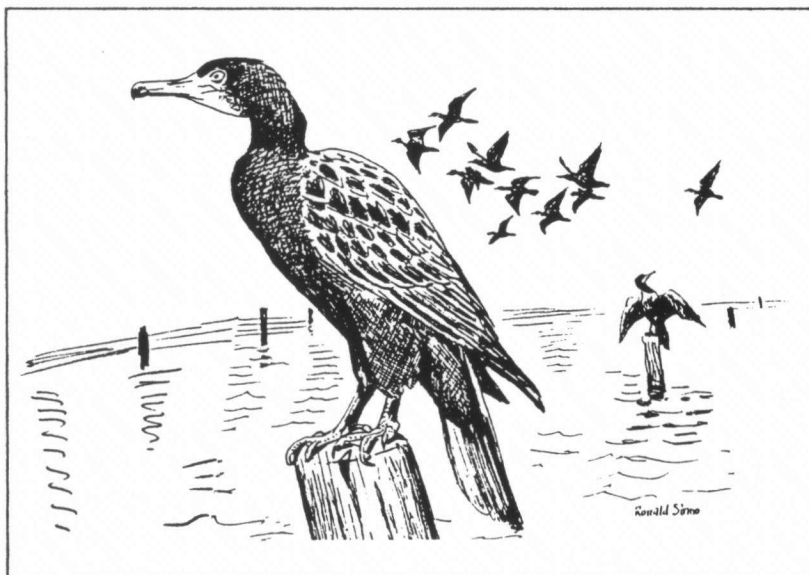
Een van de keren in juli, toen ik stond te kijken of de mandarijneenden te voorschijn wilden komen, zag ik aan de andere kant van het water plotseling een ijsvogeltje duiken, en terwijl ik de plaats in de gaten hield, zag ik een meter of tien verderop weer zo'n blauwe flits in het water duiken en bijna even snel weer naar zijn plaats vliegen. De volgende minuten zag ik steeds weer ijsvogeltjes duiken of van tak naar tak vliegen. Tellen was niet mogelijk, maar het moeten er minstens vijf geweest zijn maar mogelijk ook meer. Ik zal dus een pas uitgevlogen nest ijsvogeltjes getroffen hebben, en dat terwijl ik ondanks mijn talrijke bezoeken dit jaar in die omgeving maar eenmaal een ijsvogeltje gezien had.

In de waterleidingplas liggen enkele flinke rietkragen, die aantrekkelijk moeten zijn voor purperreigers, en een jaar of vijftien geleden begon zich inderdaad een kleine kolonie te vormen, maar een vos die zich gevestigd had op het niet voor publiek toegankelijke terrein van de waterleidingmaatschappij

heeft daar een eind aan gemaakt. Gelukkig heb ik er dit jaar weer enkele malen een purperreiger gezien. In dit gebied komen ook roerdompen voor, maar of ze er ook broeden weet ik niet. Voorlaatste winter zijn er enkele malen acht stuks geteld.

Mijn eigen meest recente ervaring met roerdompen hier was geen aangename. Afgelopen winter zag ik tijdens een van mijn wandelingen aan de waterkant iets bewegen. Het bleek een roerdomp te zijn die tevergeefs probeerde de dreig-houding aan te nemen. Toen ik ging kijken wat er aan de hand was vloog er hooguit twee meter bij de gewonde vogel vandaan een tweede roerdomp op, die klaarblijkelijk de wacht gehouden had bij zijn maat. Omdat ik dacht dat het beest alleen verward zat in de braamstruiken wilde ik hulp bieden, maar het dier bleek daar niet van gediend en wekte de indruk zich liever dood te willen vechten dan hulp van mij te aanvaarden. Daarom trok ik mijn trui uit en gooide die over zijn kop en vooral over zijn vervaarlijke snavel, waarna ik hem inderdaad kon bevrijden, waarna bleek dat het probleem een gebroken poot was. Voordat ik hem bij het vogelasiel kon afleveren gaf hij helaas de geest.

Iets verderop wordt de plas links weer breder en hier bevinden zich ook een aantal legakkers. Het uitzicht richting Loenen is geweldig en er is op vogelgebied altijd wat te zien. Aalscholvers zijn prominent aanwezig en soms komt er een van de Vreelandse ooievaars langs. Grauwe ganzen en nijlganzen zijn er ieder jaar meer en vooral in het voorjaar maken ze een lawaai van jewelste. Vooral de laatste jaren worden er hier

Aalscholver

door beide soorten tientallen broedsels grootgebracht. In de aangrenzende parken langs de Vecht leven buizerds en haviken, die ook het plassegebied tot hun jachtgebied rekenen. Ik heb een keer gezien dat er een herhaaldelijk (schijn)aanvallen uitvoerde op vliegende aalscholvers, alsof hij hoopte dat ze hun prooi zouden uitbraken. Weet iemand een verklaring voor dit gedrag?

In een van de rietvelden langs de wal tussen de Loenderveense plas en de waterleidingplas nestelden in 2001 een paar bruine kiekendieven. Ik heb ze bijna iedere dag bekeken, maar plotseling waren ze vertrokken. Van broedresultaat heb ik helaas niets kunnen waarnemen.

Mijn hond wordt oud, en de wandelingen korter, maar ook kortere wandelingen eindigen nooit zonder dat ik iets belangwekkends gezien heb; soms iets nieuws, soms juist een oude bekende die een tijdje weg was geweest.

HAANTJE

Een van onze leden heeft de complete jaargangen van de Korhaan van 1967 t/m 1979 beschikbaar.

Wie hiervoor belangstelling heeft kan contact opnemen met Dick Jonkers, tel. Nr. 035-5260456.

IJsvogel

Uit de veren

Subgroep Avifauna

Met ingang van deze Korhaan starten we met een nieuwe vaste rubriek van het coördinatieteam van de Subgroep Avifauna. Hier vindt u onder andere nieuws en feiten over de diverse werkgroepen, oproepen, onderzoeksvragen en voortgang van de projecten.

'Net uit het ei gekropen, nog warm en niet helemaal opgedroogd, volgen hier de perikelen rond het coördinatieteam, dat tracht de soorteigen geluiden van de vele werkgroepen te laten klinken als een harmonie van aangenaam vogelgezang'.

Inleiding

Op de Avifaunavergadering van 8 januari 2002 werd het functioneren van de Subgroep Avifauna besproken. Guus Proost en Hugo Weenen die op dat moment de verschillende Werkgroepen coördineerden, gaven aan dat ze, gezien hun drukke werkzaamheden en de verdubbeling in tien jaar tijd van het aantal werkgroepen dringend behoefte hadden aan ondersteuning.

Veranderingen

Tijdens deze vergadering werd het coördinatieteam uitgebreid tot vijf personen: Guus Proost, Hugo Weenen, Jelle Harder, Marc van Houten en Cor de Kruif. Guus blijft het aanspreekpunt van de subgroep 'naar buiten toe' en voorzitter van de Avifaunavergadering. Het secretariaat van de subgroep wordt beheerd door Cor de Kruif. Al spoedig gaf Hugo aan dat, gezien zijn veel tijd vergende privé- en werkomstandigheden, hij besloten had uit het coördinatieteam te stappen. Vanaf deze plaats willen wij Hugo hartelijk danken voor zijn inzet gedurende vele jaren. Chapeau!

Enquête

Om na te gaan of de taakinvulling van het coördinatieteam aansluit bij de behoefte en wensen van de werkgroepen hebben we in maart jongstleden 36 enquêteformulieren verzonden naar leden van de vogelwerkgroep die nauw betrokken zijn bij het reilen en zeilen van de Subgroep Avifauna.

De enquête bood de mogelijkheid om nieuwe onderwerpen en suggesties aan te dragen en commentaar te geven op allerlei lopende zaken. Het hoge reactiepercentage van 72% en de gedetailleerd van invullen vormen een goede basis om ons streven te realiseren 'dicht bij de werkgroepen te staan'.

De uitgewerkte uitslag

1. VERGADERINGEN

De subgroepvergadering is voor mij van belang vanwege:

- 29% vindt de presentatiegegevens van de diverse Werkgroepen belangrijk
- 25% vindt het vaststellen van de (inventarisatie-) activiteiten voor de komende periode belangrijk
- 21% vindt de informatie-uitwisseling belangrijk
- 20% vindt de onderlinge contacten belangrijk
- 5% vindt het informele karakter belangrijk

De frequentie waarmee de Subgroep Avifauna samenkomt (2 x per jaar) vind ik:

- 85% vindt dit voldoende

- 10% vindt dit te weinig
- 5% vindt dit te veel

Het bezoeken van de subgroep-bijeenkomsten moet mogelijk zijn voor:

- 60% vindt dat dit mogelijk moet zijn voor alle leden van de Werkgroepen
- 30% vindt dat dit mogelijk moet zijn voor de coördinatoren met enkele afgevaardigden
- 10% vindt dat dit mogelijk moet zijn voor alleen coördinatoren of hun vervangers

2. COÖRDINATIETEAM

Binnen de Subgroep Avifauna zijn circa twintig werkgroepen actief! Het coördinatieteam stelt voor de werkgroepen te verdelen onder haar vier leden. Ieder teamlid fungeert dan als contactpersoon voor een aantal werkgroepen. Voordeel is dat er zo meer en beter contact kan zijn. De hierboven voorgestelde verdeling vind ik:

- 80% vindt het een goede verdeling
- 20% heeft (nog) geen mening

Het coördinatieteam moet de volgende activiteiten aansturen:

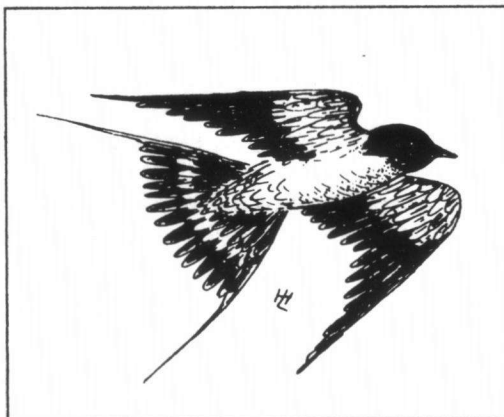
- 19% vindt de sturing van de tweejaarlijkse bijeenkomsten van de Subgroep Avifauna nodig
- 13% vindt de contacten met het bestuur van belang
- 11% vindt dat het coördinatieteam de (nieuwe) inventarisatieactiviteiten moet aansturen

- 11% vindt dat het coördinatieteam werving van nieuwe leden van de subgroep dient aan te sturen
- 11% vindt dat het coördinatieteam contacten buiten de vereniging moet aansturen
- 11% vindt dat het coördinatieteam het publiceren in de Korhaan dient aan te sturen
- 10% vindt dat het coördinatieteam de onderlinge afstemming tussen de activiteiten van de verschillende werkgroepen moet aansturen
- 7% vindt dat het coördinatieteam de budgettering voor de gehele subgroep dient aan te sturen
- 7% vindt dat het coördinatieteam het voordragen voor vervanging van vertrekkende coördinatoren van de Subgroep Avifauna dient aan te sturen

3. KORHAAN & COMMUNICATIE

- In de Korhaan volgt altijd een verslag van de onderzoeksresultaten van de werkgroep. Als er een rapport is dan altijd een samenvatting hiervan in de Korhaan.
- Vergaarde onderzoeksgegevens en onderzoeksplannen uitdragen aan alle leden.
- In de Korhaan komt onder andere een activiteitenkalender met alle tellingen; toegevoegd opgave-mogelijkheden voor nieuwe leden.
- Werving nieuwe leden van de Subgroep Avifauna via de Korhaan.
- Gebrek aan eigen ruimte wordt als groot gemis ervaren. Hierdoor is het onmogelijk tijdig en regelmatig het archief in te zien voor onderzoek en publicatie.
- Thematische werkavonden weer opstarten.

- Bij de voorbereiding van nieuwe inventarisaties dient een gelijke werkwijze gehanteerd te worden dat wil zeggen dezelfde afkortingen, dezelfde codes voor waarnemingen, juiste invulling van veldkaarten en dergelijke.
- Verslagen van inventarisaties dienen de volgende winter klaar te zijn.

Boerenwaluw

- Presenteer de Werkgroepgegevens bijvoorbeeld eens op een ledenavond.

4. SUGGESTIES

A. Voorgestelde taken van het coördinatieteam

- Het aansturen van het werven van nieuwe leden voor de verschillende activiteiten.
- Het aansturen van de onderlinge afstemming tussen de activiteiten van de verschillende werkgroepen.
- Het aansturen van de werving van nieuwe leden van de Subgroep Avifauna.
- Het stimuleren en ondersteunen van het publiceren door Werkgroepen in de Korhaan.
- Het begeleiden van nieuwe Werkgroep-coördinatoren.
- Het bewaken van de voortgang van rapportages
- Het kritische beoordelen of bepaalde activiteiten nog wel gecontinueerd moeten worden.

- Het tijdig oplossen van knelpunten.
- Het maken van een plankaart van het werkgebied met daarop de urgenties voor inventarisaties.
- Het aandragen van nieuwe ideeën.
- Het geven van sturing aan het Goois Vogelnet van de Subgroep Avifauna.
 - Het aanwezig zijn van een vertegenwoordiger van het coördinatieteam op iedere bestuursvergadering.
 - Het toezien op de uitvoering van Sovon-tellingen in ons werkgebied.
 - Het vergaren en het vergroten van alle telgegevens in ons werkgebied.
 - Het uitbreiden van het onderzoek, ook naar de grenzen van ons werkgebied.
 - Het stimuleren van thematisch onderzoek op basis van de inbreng van de leden.

B. Voorstel verloop vergaderingen Subgroep Avifauna

- Geef een korte opsomming van het afgelopen jaar en geef kort en bondig alle activiteiten door
- Er dient een splitsing te komen in beleidsmatige en informatieve agendapunten
- Voor inventarisaties willen we putten uit een bredere groep belangstellenden; dit pleit er voor om de subgroep vergaderingen voor alle leden open te stellen.
- De bijeenkomsten worden voorbereid door het coördinatieteam en zijn inspirerend, afwisselend en gestructureerd.
- Onderwerpen worden afgerond en eventueel wordt een klein comité gevormd dat een voorstel formuleert
- Ruim meer tijd in voor het plannen van activiteiten.

- Iedere werkgroep stuurt voor de vergadering in september een schriftelijk verslag van zijn activiteiten van het afgelopen jaar in. Deze worden opgenomen in de agenda. Vragen over deze verslagen volgen op de vergadering.
- Het coördinatieteam komt in september met mogelijke te inventariseren gebieden en een voorstel voor de Vogel van het Jaar.

De enquête is inmiddels verstuurd naar de coördinatoren van de verschillende werkgroepen, samen met het verzoek om een kort verslagje op te sturen van de activiteiten van afgelopen en de plannen voor komend seizoen. Deze verslagjes komen ter sprake op de Avifauna-

navergadering van 10 september 2002.

Oproepen Lid coördinatieteam Subgroep Avifauna

Het coördinatieteam kan nog enige versterking gebruiken, dus schroom niet en meld je aan ... Weet je niet goed wat het inhoudt dan is het misschien een goed idee om eens een vergadering van ons bij te wonen.

Vogel van het Jaar 2003

Dit jaar de ekster, komend jaar de? Als je suggesties hebt en je weet je keuze ook nog te onderbouwen dan vernemen wij dat graag! Misschien ben je zelfs ook nog bereid te helpen bij het coördineren van het project?

En verder...

Zo, het eerste ei is gelegd. Gezien het bovenstaande moge het duidelijk zijn dat er nog vele zullen volgen. Hopelijk raakt het coördinatieteam niet van de leg, maar de vele positieve reacties en de vele bruikbare suggesties die de enquête opleverden, werden door ons als een welkom steuntje in de rug ervaren! Reacties op het bovenstaande of kopij voor deze rubriek wordt door ons zeer op prijs gesteld.

Namens het coördinatieteam
Subgroep Avifauna,
Cor de Kruijff
Secretaris
de Dam 72, 1261 KV, Blaricum,
e-mail: Cor@dkruijff.myweb.nl

Bericht van de Stichting WAK

De Stichting Wintervoeding aan koudeslachtoffers (WAK) is opgericht na de strenge winter van 1996/1997. Ons werkgebied ligt voornamelijk in Hilversum, Loosdrecht, 's-Graveland, Kortenhoef en Nederhorst den Berg. Hier zijn diverse plaatsen waar in langdurige vorstperiodes het water lang open blijft en waar dan grote concentraties hongerige watervogels voorkomen.

Het heeft de laatste jaren weinig gevrozen, dus we hebben niet hoeven voeren. We hebben wel allerlei andere dingen gedaan: deelgenomen aan natuurmarkten of zelfstandig met een kraam fonds geworven. We hebben een stuk of twintig gemotiveerde vrijwilligers. Ieder jaar in het najaar organiseren we een bijeenkomst of excursie om de banden weer even aan te

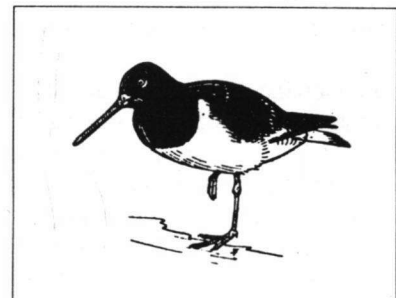
halen. We hebben goede contacten met de pers en andere organisaties op het gebied van dieren- en vogelbescherming.

Sinds de oprichting heeft Berend Bakker, lid van de vogelwerkgroep, het voorzitterschap bekleed. Verder bestaat het bestuur uit Ingrid van der Linden, Gudrun Kok, Nora Schram en Frank van de Woord, beheerder van het vogelasiel in Naarden. Omdat Berend binnenkort gaat verhuizen krijgen we een lege plek in het bestuur.

We zouden heel graag willen dat deze lege plek wordt opgevuld door een ander lid van de vogelwerkgroep, liefst iemand met een speciale belangstelling voor watervogels. Hij of zij hoeft niet speciaal voorzitter te worden (het mag wel!), maar de verschillende functies kunnen in

onderling overleg worden verdeeld.

Belangstelling? Neemt u dan eens contact op met het secretariaat, telefoon (035) 693 33 89 of stuur een e-mail aan: nora.schram@planet.nl. U kunt dan alle nodige inlichtingen krijgen en we komen graag even bij u langs voor een gesprek.

Scholekster

Programma

Omdat het in bepaalde gevallen mogelijk is dat er veranderingen doorgevoerd zijn, raden wij u aan steeds de meest recente Korhaan te raadplegen (voor juiste tijden en vertrekplaatsen e.d.)

Zaterdag 12 oktober: Dagexcursie in de Flevopolders o.l.v. Jan Bos, Nico Klippel en Adri Vermeule. Voor de liefhebbers kunnen we eind van de middag ook de prachtige burlende Edelherten (bronsstijd) gaan bewonderen. Vertrek om 8.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Donderdag 24 oktober: ATTENTIE AFWIJKENDE DATUM. (Dit is namelijk niet de laatste maar de voorlaatste Donderdag van de maand.)

Lezing door de heer T. Eggenhuizen over roofvogels in Flevoland.

Ton Eggenhuizen is werkzaam bij de provincie Noord-Holland op de afdeling Fauna. Als bewoner van Almere houdt Ton zich in zijn vrije tijd onder andere bezig met het ringen van roofvogels in Flevoland. Buizerd, ruigpootbuizerd, havik en torenvalk ontkomen niet aan zijn aandacht, zowel in de broedtijd als in de winter. Tijdens de dialezing zal worden ingegaan op de trends in de buizerdpopulatie in Nederland in relatie met onder andere het voedselaanbod. Naast diabeelden ook veel informatie over determinatiekenmerken.

De lezing wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan). Aanvang 20.00 uur.

Zondag 27 oktober: Ochtendwandelexcursie in De Vijfhoek o.l.v. Ricardo van Dijk. Vertrek om 9.00 uur vanaf de carpoolplaats bij de afslag Muiden/Weesp van de A1. Laarzen, brood en drinken meenemen. We zijn om ca. 14.00 uur terug.

Woensdag 30 oktober: Reünie Polen en info Oostenrijk in Cultureel Centrum 't Web, Spinnerie 15 in Loenen a/d Vecht. Aanvang 20.00 uur.
Zie ook het artikel elders in deze Korhaan

Zaterdag 2 november: SVN Noord-Hollandse Vogeldag, georganiseerd door de VWG Den Helder en de VWG Texel, ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van deze beide vogelwerkgroepen. Deze vogeldag wordt gehouden in het Buurthuis West-End, Lijsterbesstraat 10a in Den Helder. Aanvang 9.30 uur, einde ca. 15.30 uur.

Maandag 4 november: Open Dag en korte buitengewone ledenvergadering. In Sherpa (voorheen Eemeroord). Paviljoen 't Gein, Zandheuvelweg 4 in Baarn. Zaal open om 19.15 u.; start om 19.30 uur

Zaterdag 9 november: Ochtendwandelexcursie bij de Stichtse brug (oostzijde) o.l.v. Roel Zijlstra. Vertrek om 9.00 uur vanaf het einde (noordpunt) van de Meentweg in Eemnes (nabij kwekerij Calus).

Donderdag 28 november: Lezing door de heer Chris Schenk over "Siberië".

Chris Schenk, van beroep adviseur in de IT-sector, is al vanaf zijn vijftiende bezig met de vogelfotografie. Als lid van o.a. de Vereniging van Natuurfotografen staat zijn ervaring borg voor topnatuurfotografie. Zijn fascinatie voor Siberië resulteerde tot nu toe in drie reizen naar dit oneindig deel van Rusland, alwaar hij o.a. zag en fotografeerde de Ross' meeuw, keizergans en lepelbekstrandloper. Ooit van gehoord? Na deze avond weet u er meer van!

De lezing wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan). Aanvang 20.00 uur.

Zondag 8 december: Autodagexcursie naar Zeeland voor het mooie rondje Schouwen o.l.v. Dick Jonkers en Wim le Clercq. Vertrek om 7.00u. vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken meenemen.

2003

Zaterdag 11 januari: Ochtendwandelexcursie Einde Gooi en Tienhovens kanaal o.l.v. Adri Vermeule en Jan Terlouw.

Vertrek om 8.30 uur vanaf de parkeerplaats tegenover het Vliegveld Hilversum

Zondag 26 januari: Ochtendwandelexcursie Bergse Pad en Dammerkade (Ankeveense plassen) o.l.v. Fred van Klaveren en Yolande Bosman.

Vertrek om 9.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de R.K. Kerk van Ankeveen.

Voorjaarsweekeinde Lauwersmeer zal hoogstwaarschijnlijk plaatsvinden van 25 tot 27 april.

Excursies **binnen** ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies **buiten** ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf station Bussum Zuid (bij het stationsgebouw). Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een bepaalde excursie **binnen** ons werkgebied, maar ondervindt u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u b.v. niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in de Korhaan), Geprobeerd zal dan worden een passende oplossing voor u te vinden,

Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies **voor** de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen **kleine kinderen** en geen **honden** mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Moniek Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Argus, Kwartaal tijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 27 no 2, juli 2002:

Grutto, vos, kraai, ekster: Vogelbescherming Nederland luidde in haar blad vorig jaar de noodklok voor de grutto. Vroeger waren er jaarlijks over de honderdduizend broedparen in Nederland. Volgens recente gegevens van SOVON Vogelonderzoek is dat aantal inmiddels gedaald tot onder de vijftigduizend, een halvering dus. Een verdere daling is te vrezen. De auteur geeft in dit stuk een aantal oorzaken op.

Beschermd of niet beschermd?: Hoewel de Flora- en Faunawet een beschermingswet beoogt te zijn, valt het met die bescherming voor veel soorten nog wel tegen. In dit artikel wordt aangegeven welke status de verschillende dieren hebben ofwel tot hoever deze bescherming reikt.

Boomblad, jrg 14 no 3, juni 2002:

Wie lust zijn plastic rauw?: Maaginhoud van zeevogels graadmeter voor zwerfvuil. Noordse stormvogels die op de Noordzee foerageren, krijgen regelmatig zwerfvuil in hun maag. Gedurende negentien jaar verzamelde de Nederlandse Zeevogelgroep kadavers van stormvogels.

Aiterra heeft de maaginhoud van 329 dieren geanalyseerd. Daaruit bleek dat er nog geen sprake is van een afname van zwerfvuil. De auteur gaat hier in dit artikel verder op in.

De Dompboom, Natuur- en Vogelwacht De Vijftheerenlanden, jrg 36 no 2, juni 2002:

De havik: Algemene informatie over de havik.

Dutch Birding, Dutch Birding

Association, jrg 24 no 3, mei/juni 2002: Hutchins Canadese ganzen in Nederland.

Amerikaanse oeverloper gesignaleerd op île de Gorée, Senegal

Idem, jrg 24 no 4, juli/aug 2002:

Siberische strandlopers in Ezumakeeg in Augustus 1998 en augustus 2002.

Witkruintapuit in Algarve, Portugal, in maart 2001.

Fledula, Tijdschrift van Twentse VWG, jrg 31 no 2, juni 2002:

Jaaroverzicht Ooievaars in Lossen.

Fitis, VWG Zuid-Kennemerland, jrg 38 no 2, jul/aug/sept 2002:

Zetrekrecords Bloemendaal aan Zee.

Broedvogelinventarisatie van een aantal terreinen aan de binnenduinderand in 2001. Bosgors in de Kennemerduinen 5 t/m 8 april 2002.

Vogelwaarnemingen in Zuid-Kennemerland 20 feb 2002- 20 mei 2002.

De Gierzwaluw, VWG Amsterdam, jrg 1 no 0, mei 2002:

Lokken met aria's van sopranen en tenoren: over de methode gierzwaluwen er toe te zetten te nestelen in nieuwe nestkasten door middel van geluiden.

Regionieuws: Nieuwbouw verjaagt gierzwaluwen, gierzwaluwen doen het goed in gemeente Boxmeer en diverse andere plaatsen in het land van Cuijk, vooral in oudere gebouwen. Door voorlichting te geven bouwbedrijven, architecten en hun opdrachtgevers en aan particulieren en middels convenanten met bouwbedrijven en woningcorporaties bevordert de gemeente het aanbrengen van nestgelegenheden.

De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 18 no 02-2, juli 2002:

Vogeltrek rond de Hollandse brug najaar 2001.

Tuinwaarnemingen winter 2001-2002.

Bijzondere soorten niet-broedvogels in Flevoland.
Steltlopers 2: artikel over plevieren.

IJsselmeerkrant, nieuws van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer, no 3, juli 2002.

De Kleef, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 26 no 2, juni 2002: Maak zelf een gierzwaluwendakpan! Wilt u deze schatjes ook zo graag onder uw dak?

Vogelen op het web: een aantal sites voor de vogelliefhebber.

De Korhaan, Ver. voor Vogel- en Natuurstudie De Wielewaal, afd. De Noorderkempen, jrg 30 no 3, juli 2002.

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 45 no 3, juni 2002:

De groene specht terug in het Groene Hart: Informatie over de stand van de groene specht door de jaren heen. Recentelijk is een toename te zien in de rivier- en zeekleigebieden van Zuidwest-Nederland en het oostelijk rivierengebied.

Limosa, orgaan van de Nederlandse ornithologische unie en van de SOVON, jrg 74 no 4, april 2002:

Grauwe kiekendieven in Nederland balanceren tussen hoop en vrees: De groot-schalige braaklegging van landbouwgrond in Oost-Groningen als gevolg van een nieuwe EG-maatregel bood de Grauwe kiekendief nieuwe kansen nadat de vogel tien jaar geleden dreigde uit te sterven als broedvogel. De Grauwe kiekendief is nu vooral een cultuurlandvogel en dat brengt nieuwe problemen met zich mee. In dit uitgebreide artikel wordt aannemelijk gemaakt dat de populatie zonder bescherming van de nesten in bouwland niet zelfstandig zou kunnen voortbestaan, maar afhankelijk zou zijn van immigratie.

Opmars brandgans in deltagebied: Naast een groot aantal overwinterende vogels worden in Nederland ook toenemende aantallen broedende Brandganzen waargenomen.

Influx van kwartelkoningen in Nederland in 1998: Halverwege de jaren negentig leek het definitief gedaan met de kwartelkoningen in Nederland. De verrassing

was dan ook groot toen in 1997 opeens 250 roepende mannetjes verschenen. 1998 werd zelfs een van de beste kwartelkoningjaren van de afgelopen decennia! Waar kwamen al deze kwartelkoningen vandaan? En welke perspectieven hebben zij in het gecultiveerde Nederland?

Natuurbehoud, Vereniging Natuurmonumenten, jrg 33 no 3, augustus 2002:

Zeekoeten eten zich rond op het Friese Front: Hoewel ze hier niet broeden, heeft Nederland wel een speciale verantwoordelijkheid voor de zeekoeten: een groot deel overwintert namelijk op het Friese Front, op de rand van het Nederlandse Continentale Plat

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 26 no 7/8, juli/augustus 2002: Natuur op drift: April is gemiddeld twee graden warmer dan vroeger. De trekvogels moeten eerder uit Afrika terugkomen om in een noodtempo eieren te gaan leggen. De effecten van 'global warming' geïllustreerd op een landgoed in de Gelderse vallei.

Onze Waard, Natuur- en Vogelwacht De Ablasserwaard, jrg 33 no 2, zomer 2002.

SOVON Nieuws, jrg 15 no 2, juli 2002: Weidevogels leiden tot veel discussie: Het afgelopen jaar stond bol van discussie rondom onze weidevogels. In het najaar ontstond veel commotie over de uitkomsten van een onderzoek waaruit zou blijken dat agrarisch natuurbeheer geen bijdrage zou leveren aan verbetering van natuurwaarden in het agrarisch gebied. De discussie maakt duidelijk dat er veel onduidelijkheid is over de te nemen maatregelen en de effectiviteit ervan. SOVON probeert via het verbeteren van de kennis een bijdrage te leveren aan deze discussie.

Lichte terugval huiszwaluw in 2001.

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder, jrg 20 no 108, mei 2002.

De Takkelling, Werkgroep Roofvogels Nederland, jrg 10 no 2, juni 2002: Muizen- en rattengif: Brodifacoum dodelijk voor uilen. Met instructie voor het

bouwen van een uilvriendelijk muizenkistje.
Havik vangt meerkoet en hoel: spectaculaire meekoetvangst.
Dwergeieren bij sperwer.

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 25 no 3, juni 2002.

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 55 no 3, juni 2002.

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 12 no 6, juni 2002.

Idem, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 12 no 7/8, juli/augustus 2002.

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 50 no 2, april/mei 2002:

Extremadura heeft een ongekende vogelrijkdom.

Juryrapport Jaap Taapken vogelfotoparade: met prachtige prijswinnende fotos.

Vogels, Tijdschrift over vogels en vogelbescherming, jrg 22 no 4, juli/augustus 2002:

Zonder vinkenslag geen kans bij de vrouwen: Juli; buiten is het stil. De laatste jongen vliegen uit, de ouders komen weer op krachten. Maar in die tijd voltrekt zich een wonder als de jonge zangvogels 'leren' zingen. Een genetische, culturele en opvoedkundige krachttoer.
Dure graanberg redt de grauwe kiek: Toevallig betrapten twee vogelaars de eerste nestelende grauwe kiekendieven in Oost-Groningen. En toevallig was de Europese Unie begonnen met het subsidiëren van braakliggende akkers. Zonder dat toeval was de grauwe kiekendief als broedvogel uit Nederland verdwenen.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de kerkuilen werkgroep Nederland, jrg 15, no 3, juni 2002: Aantal broedparen kerkuil blijft stijgen: 2477 broedparen met tenminste 8370 jongen in 2001.
Huisspitsmuis helpt kerkuil de winter door: Voedsel van de kerkuil in de Liemers in het najaar van 2001.

Boerenzwaluwen

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe Leden

M VAN HIERDEN	VAN GANGELENSTRAAT 1	1222 CG	HILVERSUM	035	6479091
MW JORNA	NIJVERHEIDSSTRAAT 9	3743 EZ	BAARN	035	5430834
C G RUTENFRANS	BERKEL 17	1273 RA	HUIZEN	035	6472494
R UGES	KORTENHOEFSEDIJK 11	1241 LM	KORTENHOEF	035	6563766

Adreswijzigingen

K SCHONEBAUM	SLUIS 9	1398 AR	MUIDEN
--------------	---------	---------	--------

Bedankt

M C G MATTHIJSEN	ZUIDERHOEK 2	1241 ET	KORTENHOEF	035	6560835
H MATTHIJSEN	ZUIDERHOEK 2	1241 ET	KORTENHOEF	035	6560835
J A OOSTERLAKEN	WEVERSWEG 34	1251 XC	LAREN NH	035	5386051
M VD POL	F DUWAERSTRAAT 15	1318 AA	ALMERE	036	5373117

Veldwaarnemingen

Samenstelling: Peter Vos

DODAARS

28.05.02 2 exx. Paartje met min. 2 jongen. Ven Zonneheide to vliegveld Hilversum. T.TIMMERMAN.

GROTE ZILVERREIGER

11.08.02 1 ex. Tienhovens kanaal, Breukelerveen. M.de GRAAF.

LEPELAAR

22.05.02 1 ex. Fouragerend bij haven van Huizen. D.JONKERS.
11.08.02 1 ex. Vliegend in Z. richting over Eemnes. F.DURING.
25.08.02 3 exx. Noordpolder te Veld, Eemnes. D.JONKERS.
27.07.02 1 ex. Fouragerend in Maatpolder, Eemnes. F.DURING.
17.08.02 2 exx. Vliegend in Z. ri over Eemnes. F.DURING.

CANADESE GANS

25.05.02 2 exx. Betrof paartje met 4 jongen. Hollands End 69, Ankeveen. L.H.HEGEN v.SWAAY.

NIJLGANS

17.08.02 35 exx. Maatpolder, Eemnes. F.DURING.

CASARCA

22.07.02 110 exx. (!!) Nabij observatiehut, Eemmeer. R.HUIZENGA.
01.08.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum. C.de VINK.

MANDARIJNEEND

09.04.02 2 exx. Landgoed Flevorama, Naarden. R.BESKERS.

SMIENT

10.05.02 42 exx. (laat!) Eemmeer. D.JONKERS.

WESPENDEEF

08.08.02 1 ex. Vrij laag en langzaam overvliegend ri. Spanderswoud. Melkstraat Bussum. S.VISSER.
14.08.02 1 ex. Woensberg, Blaricum. D.JONKERS.
04.08.02 2 exx. Overvliegend, Zuiderheide, Hilversum. D.JONKERS.
11.08.02 1 ex. Smithuizerbos, Hilversum. M.de GRAAF.

RODE WOUW

28.04.02 2 exx. Overvliegend, Zuiderheide, Hilversum. J.LE CLERQ.
09.05.02 1 ex. Overvliegend in ZW ri. Koggewagen, Blaricum. D.JONKERS.

BRUINE KIEKENDIEF

15.06.02 1 exx. Fouragerend, Oud Naarden, Naarden. D.JONKERS.

STEPPEKIEKENDIEF

17.05.02 1 ex. Huizen, Bron: Dutch Birding.

HAVIK

16.07.02 1 ex. Cirkelend boven de wijk en belaagd door 40 gierzwaluwen, Fuchsiastraat, Hilversum. E.KLOMP.
28.08.02 1 ex. (m). Jagend langs fietspad, Spiegel polderplas ri Dammerkade, Nederhorst den Berg. P.VOS.
28.08.02 1 ex. (v) Jagend boven denbos Westerheide en wegvliegend ri watertoren, Laren. P.VOS.

VISAREND

17.08.02 1 ex. Overvliegend over Naarden-vesting, A1 in ri. Zanddijk en Oud Naarden. A.J.BOS.

SMELLEKEN

25.08.02 1 ex. (v). Fouragerend vanaf lage tak in berkenboom duikend in bloeiende heide op insecten (libellen?). Daarna laag over heide vliegend naar lage onderste tak van andere berkenboom. Westerheide Hilversum, langs fietspad Dierenasiel/La Provence. P.VOS.

ROODPOOTVALK

18.08.02 1 ex. (m) Mooi in zonlicht opkleurend mannetje. ZO overvliegend nabij 't Spant, Bussum. C.de VINK.

BOOMVALK

04.05.02 1 ex. Fouragerend, Koggewagen, Blaricum. (ook op 19/5). D.JONKERS
02.06.08 1 ex. Rustend in top van een boom, Boekesteyn, 's-Graveland.
15.08.02 1 ex. Fouragerend nabij Hilversums Wasmeer. D.JONKERS.
27.08.02 1 ex. Fouragerend, Overscheense Polder, D.JONKERS.
15.08.02 1 ex. Op warme zomeravond in schemering fouragerend op massaai aanwezige libellen, Westerheide, Hilversum. P.VOS.
25.08.02 4 exx. Gelijktijdig fouragerend op grote libellen in schemering, tegelijkertijd met 100-den huizenboerenzwaluwen, wegtrekend in ZO ri. Westerheide, Hilversum. P.VOS.

WATERRAL

15.06.02 1 ex. Oud Naarden, Naarden. D.JONKERS.
19.05.02 1 ex. Kromme Rade, Loosdrecht. M.de GRAAF.

KLEINST WATERHOEN

11.06.02 1 ex. Gooyergracht, Eempolder, Bron: DUTCH BIRDING.

KLUUT

10.06.02 4 exx. Betrof 2 paar met jongen. Maatpolder, Eemnes. BIESHAAR/v. WIJK.

BONTE STRANDLOPER

10.05.02 2 exx. Korte Maatweg, Noordpolder te Veld, Eemnes. D.JONKERS.

GRUTTO

12.05.02 60 exx. Alarmerend boven weiland (predators?) Betrof percelen met minimaal 26 nesten van Grutto's. Maatpolder, Eemnes. BIESHAAR/BEYER/PIERSMA.

REGENWULP

17.04.02 2 exx. Betrof overvliegend ex. in W.ri. Bosje van Six, Blaricum. D.JONKERS.

WULP

19.05.02 1 ex. Het Hol, Kortenhoef. M. de GRAAF.

ZWARTE RUITER

02.05.02 1 ex. Overvliegend. PWN Laren. D.JONKERS.

BOSRUITER

07.06.02 1 ex. Rustend en fouragerend in drassig weiland tussen oa kemphaantjes. Hilversumse Meent, Hilversum. S. VISSER.

OEVERLOPER

22.05.02 2 exx. Haven van Huizen. D.JONKERS.

GRAUWE FRANJEPOOT

23.07.02 1 ex. Dreef op het water in Gooimeer, tussen Huizen en Almere. opvliegend en een 50-tal meters weer zwemmend. LE CLERQ/KERKHOF/vdBRINK.

ZWARTKOPMEEUW

09.04.02 3 exx. Betrof 2 /3 broedgevalen, later in het seizoen. De Hoef, Gooimeer. D.JONKERS.

DWERGMEEUW

09.04.02 56 exx. Hollandse Brug, Gooimeer. D.JONKERS.

DWERGSTERN

23.07.02 1 ex. laag langvliegend boven water Gooimeer, Huizen. LE CLERQ/KERKHOF/vdBRINK.

ZWARTE IBIS

11.06.02 6 exx. Eembrugge. Bron: DUTCH BIRDING.

GIERZWALUW

12.06.02 6 exx. In late avond laag overtrekkend in Z. ri. over Westerbeide. Hilversum. P.VOS.

IJSVOGEL

24.05.02 2 exx. haven van Huizen. D.JONKERS.

23.07.02 2 exx. Verlengde Fortlaan, Naarden, bij Z. Fort, luid piepend, (bedelend jong?). P.VOS.

10.06.02 1 ex. Bussumer Vaart, Naarden, nabij Bedrijventerrein, Bussum. W.WEITJENS.

12.06.02 1 ex. Naarden Vesting. E.KLOMP.

DRAAIHALS

19.06.02 1 ex. (Raamslachtoffer?) Gevonden op gazon, Baarn, Gaslaan. Gerevalideerd in vogelopvang Soest en op 27/8 vrijgelaten.

GROENE SPECHT

02.06.02 1 ex. Fouragerend in weiland, landgoed Boekesteyn 's-Graveland. F.JAGER.

06.06.02 1 ex. Laarder Eng. G.BIESHAAR.

15.07.02 4 exx, betrof 2 volwassen en 2 juv exx. landgoed Boekesteyn, 's-Graveland. E.KLOMP.

03.06.02 1 ex. Oud Huizerweg 55d, Naarden. R.HUIZENGA.

03.06.02 1 ex. Oud Naarden, Naarden. D.JONKERS.

ZWARTE SPECHT

02.05.02 1 ex. PWN Laren. D.JONKERS.

02.06.02 1 ex. Landgoed Boekesteyn, 's-Graveland. S.VISSER.

11.06.02 1 ex. Smitshuizerbos, Hilversum. M.de GRAAF.

GROTE BONTE SPECHT

06.06.02 2 exx. betrof paartje met drie jongen. Laarder Eng, Laren. G.BIESHAAR.

GROTE GELE KWIKSTAART

29.05.02 1 ex. Fouragerend bij paddenpoel langs Oude Meentweg, Conversbos, Hilversum, (geen territorium). C.de VINK.

28.07.02 1 ex. overvliegend, Bijvanck, Blaricum. D.JONKERS.

NACHTEGAAL

25.05.02 2 exx. Tijdens inventarisatie eiland "Dode Hond" Eemmeer. BIESHAAR/vd STARRE.

BLAUWBORST

10.05.02 2 exx. Raboes, Eemnes. D.JONKERS.

ROODBORSTTAPUIJ

12.05.02 2 exx. Zuiderheide, nestelend onder brem- en bramenstruiken, Laren. G.BIESHAAR.

TAPUIJ

10.05.02 2 exx. Noordpolder te Veld, Eemnes. D.JONKERS.

BEFLIJSTER

19.04.02 7 exx. Groen, Oostemeent, Blaricum. JONKERS/v BEUSEKOM

20.04.02 9 exx. Groen, Oostemeent, Blaricum. JONKERS.

20.04.02 15 exx. Fouragerend, Tafelbergheide, Blaricum, D.JONKERS.

SPRINKHAANZANGER

30.04.02 1 ex. Wolfskamer, Huizen. D.JONKERS.

SPOTVOGEL

29.06.02 1 ex. Volkertsweg, Maatpolder, Eemnes. D.JONKERS.

29.06.02 1 ex. (alarmerend), Raboes, Eemnes. D.JONKERS.

BRAAMSLUIPER

10.05.02 1 ex. Koggewagen, Bijvanck, Blaricum, D.JONKERS.

24.05.02 1 ex. Gooiersgracht Noord, Blaricum. D.JONKERS.

24.05.02 1 ex. De Balken, Bijvanck, Blaricum. D.JONKERS.

10.06.02 1 ex. StichtseBrug. M.de GRAAF.

VUURGOUDHAAN

03.06.02 1 ex. Oud Naarden, Naarden. VRG 't Gooi.

GRAUWE VLEGENVANGER

08.04.02 1 ex. Theosofisch Centrum, St. Michael, Naarden. R.BESKERS.

WIELEWAAL

25.05.02 2 exx. Tijdens inventarisatie "Dode Hond, Eemmeer. BIESHAAR/vdSTARRE.

PUTTER

13.05.02 2 exx. Rondvliegend met nestmateriaal, Naarderstraat 170, Huizen. C.HOLZENSPIES.

KRUISBEK

10.06.02 1 ex. Bosberg, Hilversum, "De Zuid". D.JONKERS.

29.06.02 13 exx. Overvliegend, Oud Naarden, Naarden. D.JONKERS.

15.06.02 2 exx. Overvliegend, Tafelbergheide, Blaricum. M. de GRAAF.

15.06.02 118 exx. (!!!) Overvliegend in groepjes van max. 35 exx. Oud Naarden, Naarden. D.JONKERS.

- 07.07.02 1 ex. Sypestein, Nieuw Loosdrecht. D.JONKERS
 12.07.02 9 exx. Overvliegend, Koggewagen, Bijvanck, Blaricum. D.JONKERS.
 13.08.02 25 exx. Laag overvliegend (W.) en luid roepend boven Zuiderheide, achter Geologisch Museum. C.de VINK.
 03.08.02 171 exx. (!!!) Waarvan 1 groep van ca 150 exx. Oud Naarden, Naarden. JONKERS/LEURS/vdWEIJER.
 12.08.02 27 exx. Overvliegend, Hilversumse Meent ri. Bantam. C.de VINK.
 23.08.02 37 exx. Rondvliegende groep, Oostereng Bussum. C. de VINK

- APPELVINK**
 08.04.02 2 exx. Tuin Naarderweg Blaricum. R.BESKERS.
 20.04.02 1 ex. Tafelbergheide, Blaricum. D.JONKERS.
 20.04.02 2 exx. Boekweitakker, Blaricum. D.JONKERS.

Naschrift:

Dank weer voor uw ingezonden waarnemingskaartjes. Ik ontving er 97. Leuk is de invasie van kruisbekken (in onze regio). Mogelijk dat de mooie Scandinavische zomer daar mee van doen heeft.

Als de laatste Korhaan dit jaar verschijnt, heb ik de rubriek Veldwaarnemingen enkele jaren met veel plezier samengesteld. Ik heb besloten (aan het eind van dit jaar?) met deze rubriek te stoppen en wil de fakkel aan een andere enthousiasteeling overdragen.

Wie er interesse voor dit leuke werkje heeft, kan contact opnemen met de redactie van de Korhaan.

PETER VOS

UITNODIGING OPEN LEDENAVOND EN BUITENGEWONE LEDENVERGADERING

Zoals jullie weten zijn er binnen het bestuur acties op touw gezet voor het vinden van een geschikt verenigingsgebouw. Zo wordt er met een aantal 'groene organisaties' gesproken over een vaste ontmoetingsruimte. Daarnaast zijn een groot aantal brieven verzonden naar de grote gemeenten en scholen binnen ons werkgebied, met de vraag om een tijdelijke ruimte. Binnen onze vogelwerkgroep is er te weinig gelegenheid voor leden om elkaar eens te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. Zowel onderling als met het bestuur. In de 'wandelgangen', tijdens excursies of lezingen wordt er wel veel 'bijgekletst', maar dit is erg beperkt.

Het bestuur heeft gemeend hier een speciale avond voor te moeten organiseren. Voor de vogelwerkgroep is iedere actieve vrijwilliger belangrijk, of deze nu lid is van de vereniging of indirect werkzaam is. Tot de laatste categorie rekenen wij mensen die meewerken met bijv. de Roofvogelstudiegroep en de Weidevogelnestbescherming. Wij hebben niet alleen deze actievelingen maar

ook anderen hard nodig. Voor nu en in de toekomst. Ieder vogelwerkgroep lid mag geïnteresseerde introducés meenemen. Zo kunnen zij ook eens zien hoe de sfeer binnen de Vogelwerkgroep is en dat de mogelijkheden, buiten het doen van waarnemingen om, groot zijn.

Zoals iedere vereniging zijn ook wij voor onze toekomst afhankelijk van de aanwas van nieuwe en vooral jeugdige leden. Mede hierom zijn de kinderen die, omdat zij te 'oud' zijn en daardoor buiten de jeugdcurcus vallen ook van harte uitgenodigd. Natuurlijk ook met introducés (ouders of verzorgers).

Alle subgroepen en vele werkgroepen en het bestuur zullen acte de présence geven, zodat iedereen eens in de keuken van de Vogelwerkgroep kan kijken. Wij hopen natuurlijk dat u enthousiast raakt en -meer- actief mee gaat doen. Bovendien zal tijdens deze avond ook een korte, buitengewone ledenvergadering worden gehouden. Het bestuur hoopt dus op die avond zoveel mogelijk leden te kunnen begroeten.

Maandag 4 november 2002
Sherpa (voorheen Eemeroord)
Paviljoen 't Gein
Zandheuvelweg 4, Baarn

Zaal open: 19.15 uur
Start: 19.30 uur

Schrijf de datum vast in uw agenda. Mocht u belangstelling hebben, dan hopen wij dat u het ons even laat weten, zodat we een idee hebben hoeveel mensen er komen.

Met vriendelijke groet,
 Namens het bestuur,
 Marc van Houten
 Secretaris

Reacties, vóór 11 oktober, naar:
 Marc van Houten
 Dovenetelhof 26,
 3742 EH Baarn
 Telefoon (035) 541 56 03 (na 20.00 uur)
 e-mail: Houten@Polynorm.nl

[U vindt Sherpa aan de Zandheuvelweg, op steenworp afstand van Kasteel Groeneveld. Vanaf de A1, afslag Soest-Baarn, bij de stoplichten aan het einde van de afslag rechtsaf. U bevindt zich dan al op de Zandheuvelweg. Op de Zandheuvelweg rijdt u door tot er aan uw rechterhand een bord 'Sherpa' komt. U mag door de slagboom en rijdt vervolgens naar de achterzijde van het terrein (let op de borden), hier bevindt zich paviljoen 't Gein].

KOR HAAN

-RONALD SINDO-

Adressenlijst

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2520179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A. Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2099408
Sekretaris	: M. van Houten	Dovenstelhof 28	3742 EH Baarn	035-5415603
Penningmeester	: A.C.A.M. Kerkhof	Luitgardeweg 28	1211 NB Hilversum	035-0286330
SG Algemene Zaken	: L.J. Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	035-0850627
SG Avifauna	: G.M.L. Prooot	Ooetergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A. Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
SG Excursies	: J.J.M. van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-6838604
SG Communicatie	: Vacant			

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Aanmelding Jeugd cursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempolder tellingen	: N. Klippel	Ruthardlaan 12	1406 RS Bussum	035-6931041
Ledenadministratie	: F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-6563020
Lezingen	: J.W. le Clercq	Van het Hoffstraat 28	1223 EE Hilversum	035-6834456
Promotie en Verkoop	: B. v.d. Brink	Klaver 1	1273 AJ Huizen	035-5258142
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevink	Einder 31	3742 ZG Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6045658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6040996
Waarnemingskaartjes Inleveren	: H.P. Vos	Laan van S. van de Heere 15	1405 AR Bussum	035-6040793
Weidevogelbescherming Eempolders	: G.W. Bleahaar	Zevenenderdrift 16	1251 RC Laren	035-5311002
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekemeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871
St. Wintervoeding aan Koudeleachtoffers	: N. Schram	C. van Renneslaan 22	1403 ES Bussum	035-6933389

Vogelwerkgroep On-Line:

Het Goois Vogelnet (Nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail)
Vogelwerkgroep op internet
Redactie Korhaan

Aanvragen via: Chans@worldonline.nl
<http://www.vwg-gooi-oo.nl>
w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl
wduurland@hetnet.nl
nora.schram@planet.nl

St. Wintervoeding aan Koudeleachtoffers

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

Contributie: Voor leden € 16,- (minimaal), huisgenootleden € 6,- (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Schenken:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften (boven een drempel van waarschijnlijk € 501,36 en tot een maximum van 10% van uw onzuiver inkomen) aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd indien deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

PTT Post

Port betaald

Port payé

Pays-Bas